

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pauli Segneri Societatis Jesu Brevis Vitæ Historia
cum ejusdem Concordia Quietis & Laboris in Oratione,
Expositione in Psalmum Miserere, Considerationibus de
Inferno, Expositione Cantici ...**

Massei, Giuseppe

AUGUSTÆ Vindel. & DILINGÆ, 1707

VD18 12383155

Pars 3. Quâ continetur responsio ad propositum in libello hoc quæsitum,
cum cautelis necessariò observandis, ne vera Contemplatio cum affectata
confundatur?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47773](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47773)

quæ sit sufficiens ad truncandos non uni pedes, qui cetero-
quin ipse conaretur assurgere: non sufficit tamen ad
donandas alas, præterquam fictitias.

Pars III.

Quæ continetur responsio ad propositum hoc in
libello quæsitum, cum cautelis necessariò observan-
dis, ne vera Contemplatio cum affectata
confundatur.

Caput I.

*Solutio quæstionis cum cautelis necessariò observandis
in certis casibus.*

I.

Sed tempus est denique, amicorum carissime, ut post
longam ratiocinationis digressionem, accedam ad fi-
nem, cujus gratiâ me illam fecisse non difficulter co-
gnosci potest. Factum id est, ut responderem quæsitò à te
proposito: An præstet, ut Animarum Directores ducant Ani-
mas viâ Meditationis; an viâ Contemplationis? Et ego ti-
bi sine fæco dico: ad respondendum tuo quæsitò, potuisse
me, tanquam ad littus, recto cursu inveni, ut fieri amat,
cum plenis velis navis agitur. Sed si ego hac ratione fe-
stinâssem ad portum, non licuisset mihi observare tot sinus,
tot arenarum cumulos, tot scopulos, tot pericula, quibus
cognitis rectiùs prospicitur, ubi tandem portus sit.

Stabilitis itaque principiis, hætenus probatis, ego, pro
 mea hebetudine, ita pronuntiabo. Quando Animæ pri-
 mò decernunt dare se totas DEO, si DEUS ipsemet in iis
 non operatur solus, trahendo eas ad Contemplationem
 S. Bermar. sublimem (ut accidere nonnunquam potest, sed rarò) ne-
 in Serm de cesse est omnino, ut Directores Animarum ducant eas viâ
 Circum. puræ Meditationis, quæ est via Regia; id unum tamen ad-
 vertant, non omnes Animas habiles esse ad eandem Me-
 ditandi formam tenendam: & idcirco Meditationum ar-
 gumenta nunc pluribus, nunc paucioribus proponenda
 sunt, prout plus minúsve capaces sunt. Neque ad evitan-
 dum laborem Patrum amantium dicere oportet spirituali-
 bus ejusmodi filiabus, satis ipsis esse debere, cum accedunt
 ad Orationem, ut ibi se collocent in Fide. Non dixerò
 tamen, ut illas unquam obligent aut ad ratiocinandum
 cum rigore: sed permittant, ut intellecta veritate, libere
 indulgeant, quantum volent, affectibus devotis, quæ sunt
 brachia, quibus illam inventam stringere debent, & ad
 hoc non lentè procurrere.

Præ omni autem re alia diligenter inculcent Anima-
 bus suæ curæ creditis, ut DEO se in oratione, meliore quo
 possint modo, commendent, crebrò inquam, magno cum
 affectu, fiducia & demissione; nec ambigant, quin hæc viâ
 locupletandæ sint veris virtutibus, citiùs etiam, quàm ipsæ
 putent.

Quodsi etiam permisâ Animabus bonis hac affectuum
 libertate, tamen illæ subjectæ sint ariditatibus, non absque
 gravi periculo tædij, quo paulatim Orationem Mentalem
 fastidiant, & omnino relinquunt, non putent Directores
 satisfacisse se officio, si ipsis dicant, ut ariditates vincant
 tolerantia: etsi enim hoc bonum est, non est tamen bonum
 omni-

omnibus, nec ubique. Id agant potius, ut eas jubeant aliquantum legere, & aliquantum meditari; mox redire ad legendum, & inde iterum ad meditandum. Consilium hoc non est risu explodendum: lego enim id S. Francisco Salesio multum fuisse probatum. Ac proinde cum ille animos addidisset alicui Animæ ad constanter perseverandum in ariditate, quàm in Meditatione quotidiana experiri erat solita, pergit in quadam suarum Epistolarum ita discurrere; *Utere libro, cum animus tuus fuerit fatigatus. Vo-P. 2. l. 5. lo dicere, lege aliquantulum, & postea meditare: subinde iterum lege, & denno meditare, dum media vestra hora effluat. ep. 47. ad Sic fecit initio S. Mater Teresa, & dicit, bene sibi successisse Relig. Ab- negotium. Et quia confidenter loquimur, adjungo, quòd ego bat. quoque ita me gesserim, nec malè res cesserit. Sit tibi axiomatis instar, quòd gratia meditandi acquiri non possit ullo animi conatu, sed requirat suavem perseverantiam cum plena demissione animi.* Tam longè alia senserunt boni isti servi DEI, ab iis, qui cohorrescunt, cum vel audiunt spiritum sensibili aliquo erigendum. An non præstat, efficere ut sensus juvet spiritum, quàm ut ille incipiat laborare tædio, plenusque indignatione despondeat animum, & spiritui resistat?

Ubi subinde animas profecisse patuerit, Directores earum variis indiciis agnoscent, an illas DEUS in conclave intimum admittere velit. Indicia autem ista erunt, cognoscere clarè, quòd illæ incipiant animum vehementer avellere à creaturis, ament solitudinem, complacent sibi in silentio, quòdque, ubi se ipsæ ad orandum componunt, major jam sit illa vis, quâ illas DEUS trahat ad se, quàm illa, quam ipsæ adhibent ad se DEO conjungendas. Tunc majori in libertate relinquendæ sunt, nunquam tamen
 ipsis

ipsis hæc quasi lex præscribatur ; necessarium esse relinquere Meditationem sic , ut ne audire quidem velint ejus nomen : hæc enim est doctrina prorsus & è diametro pugnans cum illa , quam peritissimi quique verbo , & exemplis tradiderunt. De Sancto Carolo scribit Justanus , solitum illum plerumque meditari de Passione Christi , ut jam supra animadvertum est , & quod præterea annis singulis bis se in loca à strepitu remota recipere solitus sit , ubi ab omnibus Mundi tumultibus avulsus aliquot diebus spiritum divinâ Contemplatione pasceret.

II.

SOLùm hîc attento obtutu observandum , aliud esse Contemplationem acquisitam , ut diximus toties , aliud infusam. Acquisita solet esse fructus valde ordinarius Meditationis perseverantis , imò , si Theologis Fides , non multum differt à Meditatione , sed illam perficit ; est enim illa modus tam perfectus agnoscendi confestim aliquam personam , aliquam domum , agrum , aut vilam , qualem habet , qui hæc jam crebrò admodum accuratè & minutim contemplatus est. Facit Anima , quod fecit Regina Saba , quæ initio magnâ suâ voluptate gloriâ Salomonis per partes consideravit. Postquam tamen hoc partium singularum examen absolvit , denique ejus ideam tam perfectam concepit , ut ad illam admirandam , amandam , séque ingenti lætitiâ perfundendam , alio opus non esset , quàm unâ solâ cogitatione , quâ illam sibi in memoriam revocaret. Et hæc fuit illa cogitatio , quæ , quod ad intellectum spectat , totam illam extra se rapuit , & stupore attonitam reddidit.

2. Reg. 9. *Non erat præ stupore ultra in ea spiritus.*

Quando

Quando igitur multo & diligenti Meditationis usu deprehenditur Anima bene disposita ad modum sive cognoscendi, sive concipiendi res, qualis est quem hîc descripsimus, sinatur in eo pergere; hoc enim est contemplari. Sed ne iste quidem status permanens ac fixus est. Et idcirco nunquam sibi persuadeat Anima, quòd operatura sit contra proprium statum, si quando in necessitate aliqua speciali, aut inquisitionis, aut reformationis, aut alterius redire etiam debuerit ad Meditationem.

Poterit autem præcipuè ad eam redire, quando pro luce aliquâ solenni, & sacrâ certo Mysterio, id ipsum Mysterium attentius & accuratius voluerit perpendere. Siquidem, etsi qui naribus admovet aquam illam suavissimam, quam Angelicam dicunt, fruatur in uno solo odore eminenter omni odore thymi, rosarum, roris matini, liliorum, floris malorum aureorum, ex quibus ipsa composita est; non tamen idcirco qui nunc hunc, nunc illum ex his floribus seorsim ad nares admovet, non sentit, quem exhalat odorem ratione quadam propria & speciali. Idem fit in re nostra.

In Contemplationem igitur acquisitam plures introduci, & ad eam admitti possunt, cum advertitur augmentum luminis interni, demissionis, obedientiæ, abnegationis, & præsertim amoris DEI, jam per meditationem acquisitum. Contemplatio enim præcipuè consistit in facilitate, nata ex habitu bono, quam spiritus experitur, conjungendi se DEO, quin multis & longis considerationibus opus habeat, quæ ad hoc illum juvent.

III. Non

III.

Cant. I.

Non ita seres habet in Infusa. In hanc nemo cuiusquam Directoris operâ ducendus est: cum ad solum Regem spectet ducere Sponsam, in laudatas illas cellas, quæ dicuntur vinorum electorum. *Introduxit me Rex in cellaris sua.* Promoveri tantum & adjuvari poterunt illi agendi modi, quibus DEUS Animam ad se trahit: hoc ipsum tamen magnâ agendum cautione, & valdè circumspectè, cum non leve sit periculum, longiùs illam provehendi, quàm per vocationem liceat. Si sponsa, absque eo, quod eam Rex manu prehensam ducat, ipsa se ulro ingesserit, vix miseræ! Punietur à Rege, ut nimium præfidens. Et magis etiam quàm ipsa punietur, qui ipsam impellit, urget, instat. *Non omnibus adolescentulis uno in loco frui datur secretâ Sponsi præsentia* (ita S. Bernardus de hoc negotio disseruit.) *sed ut cuique paratum est à Patre ipsius.* *Non enim nos eum eligimus, sed ipse elegit nos, & posuit nos, & ubi ab eo quisque positus est, ibi est.* Ut quid igitur nos ipsi conemur intrare illuc, ubi Dominus non tantum aperit januam, ut fieri assolet in hortis apertis; sed ipse introducit, ut fit in loca intima? Hinc celeberrimi quique Duces Animarum, de quibus aliqua extet memoria, nullâ non ætate hoc in genere fuerunt cautissimi, cum probè nôssent, quod cum DEUS Animam aliquam seriò vult, non ideo omit at illam evehere ad gradus altissimos, Visionum, Revelationum, Raptuum, Allocutionum mirabilium, quia ipsa infimâ statione contenta est. Imò tunc illam magis, quàm aliâs unquam evehit.

Nec vim ullam habet argutiâ, quâ non nemo hoc in negotio utitur. Contemplatio acquisita est dispositio proxima

xima ad infusam. Potest autem procurari acquisita. Igitur procurari, aut, ut ille loquitur, quasi jure exigere poterit etiam Infusa; permittendo tamen DEO & tempus & modum, quibus Animam velit elevare.

Nego siquidem consequentiam. Humilitas in Ecclesia est dispositio proxima ad consequendam summam gloriam. Ergo cum laude id agi & spectari poterit, ut quis glorificetur. Obedientia in Claustris Religiosorum est dispositio proxima ad obtinendas in iis solitas præfecturas. Ergo cum virtute poterit quis curare, ut has ad præfecturas adhibeatur. Sanctitas perfecta utrolibet in sexu est dispositio proxima ad patranda Miracula. Ergo procurari sanctè poterit virtus hæc prodigia patranda. Omnes istæ sequelæ falsissimæ sunt; & quâ id causâ? nimirum omnes istæ, de quibus dictum, dispositiones ejus tantum generis sunt, quæ meriti congrui dicuntur. Quis autem nescit, non semper, quoties cum laude procurari potest ejusmodi meritum, pari etiam cum laude procurari posse præmium, quod illi respondeat? aliter si esset, posset quis cum laude procurare omnes dignitates, omnes opes, omnes hæreditates, omnes prærogativas, quæ bene meritis rectè tribuuntur. Aliter tamen se res habet. Multo plus laudis ille meretur, qui hæc procurare negligit. Contemplatio Infusa earum è gratiarum numero est quæ gratis datæ vocantur. Unde verum non est, quòd ab ullo unquam procurari possit (nisi hæc vox *procurare* sumatur sensu minùs proprio, ut significat actionem, quæ qualemcunque cum re proportionem & convenientiam habeat) & multo minùs velut jure exigere. Si autem ita res habet, quomodo igitur bonus Animarum Rector, qualem se profitetur citatus Magister, dicere Animabus potest, utut Sanctis, quòd habitâ jam

Z

Contem-

Job. 19.
v. 21.

Contemplatione acquisita tutò progredi possint ad exigendam etiam Infusam? *Nunquid ad præceptum tuum elevabitur Aquila, aut in arduis ponet nidum suum?*

Manf. 4.
c. 2.

Non ita Animas suæ curæ creditas allocuta est Sancta illa, quæ Matris titulum tam præclarè merita est. Ubi enim sermo illi fuit de primis istius Orationis infusæ principiis, summo studio filias suas admonuit, ne, si illam cuperent, ullo modo exigerent. *Desiderant aliqua nosse, hoc illa scripsit, quâ ratione obtinenda sit ista gratia? Edicam vobis id, quod audiivi: relinquendo curam DEO, quando placeat suæ majestati eam conferre, quia sic vult, & non ob aliud. Postquam factum fuerit id, quod fit in mansionibus præteritis, alio non est opus, quàm demissione. Hac vinci se sinit Dominus, ut nobis concedat, quantum ab eo desideramus. Primum autem, ex quo cognoscere potestis, an sitis prædita hac demissione, est, cogitare vos non esse dignas istis gratiis, & istis suavitatibus Domini, & quòd non oporteat eas habere, quamdiu vivitis. Dicetis mihi, quomodo ergo obtinentur, si eas non procuraverimus? ad hoc Respondeo, modum alium meliorem non esse, eo, quem dixi; non procurare illas. Conferantur hæc documenta cum illis, quæ dant nobis alij; & subinde observetur, an quidquam inter se similitudinis habeant, aut in vultu, aut in agendi ratione. Verùm an non affirmant Sancti, Contemplationem, qualiscunque illa sit, multis admodum communem esse? Ita sanè: quin ego repono; affirmari ab ipsis, quòd sit communis omnibus. Ita existimavit S. Gregorius. Et idcirco cùm secum tacitus observaret tam multas illas fenestras obliquas, aut sicut loquuntur Septuaginta, sagittarias, quæ omni ex parte illustrabant templum, in hæc verba scripsit. *Notandum, quòd intra Portam templi undique per circuitum fenestra obliquæ**

In Ezech.
l. 1. hom.
17.

liqua esse memorantur. Non enim Contemplationis gratia sum-
 mis datur, & minimis non datur. Sed sepe hanc summi, se-
 pe infimi, sepius remoti, aliquando eam Conjugati percipiunt.
 Si ergo nullum est officium fidelium, à quo possit Contemplatio-
 nis gratia excludi, quisquis cor intus habet, illustrari etiam
 lumine Contemplationis potest. Quia intra Portam undique
 per circuitum fenestrae obliquae constructae sunt, ut nemo ex hac
 gratia quasi de singularitate glorietur. Sed attentione hic
 opus est. Aliud est, quòd gratia Contemplationis, etiam
 Infusa, communis sit omnibus, aliud quòd à Directori-
 bus Animarum possit fieri communis omnibus. Possunt
 quidem id studiosè agere Directores isti, ut omnes habe-
 ant dispositiones ad hanc gratiam, de quibus ante diximus,
 dum eos inducunt ad diligenter meditandum, ad se abji-
 ciendum, ad obediendum, ad vincendum. Nunquam
 tamen id intendi potest, ut omnes illam habeant: hæc
 enim esset prætensio nimium quantum exorbitans. Hinc
 dicit, S. Gregorius. *Quisquis cor intus habet, illustrari,
 etiam lumine Contemplationis potest, non dixit: illustrabi-
 tur; Sed illustrari potest.* Et hoc quis negare possit? Sed
 aliud est fenestras habere apertas, aliud habere illud lu-
 men, non solitum tantum, sed exquisitum, sed splendi-
 dum, quin etiam supernaturale, quòd ingreditur per fe-
 nestras. Hoc pendet à DEO, qui solet illud dare nunc
 majus, nunc minus prout ipsi placet, non volendo in hoc
 ullis legibus adstringi. Et idcirco, curetur tantum sedu-
 lè, ut Animæ habeant fenestras apertas: nunquam tamen
 permittatur, ut etiam lumen exigant: hic enim verus mo-
 dus est efficiendi, ne illud habeant. Sic eodem loco in-
 dicavit S. Gregorius. *Quisquis jam lumini Contemplatio-
 nis intendit, curare magnopere debet, ut mentem in humili-
 tate*

Ibid.

tate custodiat. Inde est, quòd fenestram, de quibus dictum, non apertam tantum tenendam sint, sed etiam custoditam: apertam, ut lumen ingredi dignetur, si vult: custoditam, ne ingrediatur superbia. *Et patent itaque fenestrae, & munita sunt: quia & aperta est in mentibus eorum gratia, quàm repleantur: & tamen ad se Adversarium ingredi ad superbiam, non permittunt.* Quomodo autem non ingreditur ad illas Animas superbia, quæ, quoties se ad orandum componunt, toties istud lumen præterdunt, quod est tam insolitum?

IV.

ET hic error est maximus. Si enim demus, posse præterdendi & exigi Contemplationem etiam infusam, consequens inde erit, quòd nullo non anni tempore præterdendi possit, quàm longus ille est, præterdendi omni mense, omni tempore matutino. O gratias nec visas unquam, nec auditas, nec ullo seculo possibiles iudicatas! Quomodo igitur erit, qui hortari hodie audeat tam multas animas, ut loco meditationis semper se impendant Orationi Quietis? S. Bernardus, qui investigatam hanc orationem invenit in conclavi intimo sponsi, tanto ejus desiderio, tanto amore exarsit, ut extra se raperetur magnitudine solatij, quod hausit ex ea conspecta: & idcirco clamavit, *O si durasses!*

Serm. 21. Iterum, iterum! O verè quietis locus &c. Dein autem ad suos versus Monachos, quid subjunxit? subjunxit; quòd si eorum cuiquam contingeret intrare vel horulæ spatio ad experiendum in secessu tali bonum ejus generis, merito ille gloriari posset. *In hoc arcanum & in hoc Sanctuarium DEI si quem fortè vestrum aliqua hora hic caperit, & sic abscondi contigerit, ut minimè eum avocet, aut perturbet, vel sensus egens,*

egens, vel cura pungens, vel culpa mordens, vel ea certè, quæ
 difficilius amoventur, irruentia imaginum corporearum phan-
 tasmata: proterit quidem hic, cum ad nos redierit, gloriari,
 & dicere: *Introduxit me Rex in cubiculum suum.* Est autem
 hæc omnium istorum causa; quia hoc est cubiculum illud
 intimum, in quo se DEUS non exhibet amplius ullatenus
 iratum, sed positâ omni turbatione exhibet se erga nos mi-
 sericordem, benignum, totum amabilem, totum amantem,
 & idcirco nos penitus tranquillos reddit illâ tranquillitate,
 quam vultu præfert, quando nobis vult exhibere singula-
 re aliquod pignus sinceritatis. *Hic verè quiescitur, & cur,*
 quia, ut ait Sanctus: *Tranquillus DEUS tranquillat omnia,*
 & *quietum aspiceret, quiescere est.* Et hæc Oratio quietis,
 quæ in ipsa adeò Clara valle tam rara fuit, illa est, quam
 sibi hodie promittere à DEO possunt, tot Animæ ad suum
 arbitrium in medio seculi tumultu! O præsumptionem!
 O elationem! O audaciam! Ita, ut si illa daretur, his o-
 mnino verbis accusare eam necesse esset: neque enim un-
 quam vero simile esse potest, quòd DEUS nullo non die
 tranquillet tam multas Animas, eo modo, quo in Quietis
 Oratione illas tranquillat. Quomodo fieri potest, ut non
 pleræque Animæ, etsi piæ, fragiles tamen, cogantur sæpe
 vel ingratis suis dicere cum Jobo: *Considerans cum timore* Job. 12.
solicitor. Et si hoc dicere debent, quæ earum in ejusmo- v. 14.
 di statu quies esse potest? Fieri nunquam potest, ut volun-
 tas omni suo imperio perveniat ad tranquillandas reliquas
 duas facultates, quibus in omni sua operatione utitur,
 Phantasiam dico & Intellectum, si prius ipsa sufficienter
 quieta non est. Quomodo autem quieta erit, quæ trepi-
 dat? An fortassis conjungi unquam inter se poterunt hæc
 duo

duo Orationis tam pugnancia inter se geneta, Oratio quietis, & Oratio Trepidationis?

II.

PROgrediamur adhuc longius: & demus, quòd tam multæ Animæ, multò magis fortunatæ, quàm Alcyones, obtinere quotidie possint Orationem tam beatam, quam non datur experiri nisi mari tranquillo; quæ tandem ratio suadere potest, ut Directores hoc nihilominus documentum ipsis tradant, ut inde illam incipiant, in quod desinere debet? In Oratione Quietis, quando illa pertingit ad apicem sui status, Facultates omnes manent fixæ & stabiles; Voluntas manet fixa, quia non habet amplius quod desideret; fixa phantasia, fixus intellectus; quia & ipsæ modo suo concurrunt ad plenè gaudendum bono præsentis. Quid ergo hinc colligitur? Ergo hinc omnino inchoetur Oratio; à figendis Potentiis. Hic enim vero vocum ambiguitate apertè luditur. Etsi enim omnes aliæ in medium allatæ rationes vim omnem amitterent, quis non tandem agnoscat manifestè, hoc idem esse, ac carceres velle mutare in metam? Non video, quâ alia comparatione meliùs rem ob oculos ponere possim; unde repeto; hoc est carceres mutare in metam; seu initium cursus cum fine confundere. Ubi ad metam perventum est, Equus, qui decurrit, quiescit, gaudet, & exultat quodammodo, nec se capit ob naturalem illum sensum, quem habet, de bravio obtento. Quare, qui illum regit, dare operam debet, ut initio cursus ita sit constitutus? Cui hoc risum non excutiat? sed, pro dolor! non ita se habet res nostra. Res est, necesse est dicere, res est, si animum advertamus, mero planctu digna,

gna. Quâ tandem ratione is, cujus in pectore vel scintilla
 adhuc sinceri Zeli micat, non potest non solvi in lacrymas,
 etiam amaras, dum videt tot Animas ejusmodi documen-
 tis illectas, omittere cogitationes de suis defectibus & mi-
 seriis, de Christi cruciatibus & abjectione, de ejus obedi-
 entia, de tot profundissimis ejusdem doctrinis: & cur? ad
 cœercendam cohibendamque quantum uspiam potest om-
 nem imaginem, omnem cogitationem, omnem affe-
 ctum, qui in ipsis excitetur, quamlibet utilem, & sic per-
 tingere ad quietem. Non ita sit: non ita æquum est fieri,
 Equus ad metam quiescat, non ad carceres: ad carceres
 currat: Quies enim, quâ ad metam frui licet, vera quies
 est: Quies initio cursûs, nullo modo Quies est, languor est,
 tepiditas est, socordia est vel calcaribus castiganda; non
 est, ut hodie aliquibus eam appellare placet, negligentia
 mystica. Quid idcirco S. Pontifex Gregorius pronuntia-
 vit? pronuntiavit, quòd initio Orationis animus huc illuc
 vertere se debeat, ut in fine quiescere liceat. *Sic quippe* Super
in Contemplationem nostram, multa cogitationibus circum Ezech. 1. 1.
eundo, proficimus, sicut exempla bonorum saepe quærimus, ut in ho. 17.
moribus proficiamus. Anima Contemplans, meâ quidem
 opinione, Apem imitari debet. Debet illa de considera-
 tione transvolare ad considerationem, à cognitione ad co-
 gnitionem, aut saltem ab affectu ad affectum, tanquam de
 flore ad florem, si ex primo flore pascere se abunde potest,
 nihil quærat amplius. Recipiat se in secessum suum inti-
 mum, si ita DEUS decrevit, & in eo ut suo apis infavo,
 aut ceræ cellula, melle collecto gaudeat ac fruatur. Ubi
 tamen illæ necdum unicam guttulam collegerint, an non
 insolens est, damnare potiùs semper miseras Apes ad hæ-
 rendum in alveari sine ullo melle, quàm ad hoc sollicitè
 quæren-

quærendum & suaviter libandum de flore in florem volitare? Cur autem hoc? quia nullo modo convenit, ex quo ad Contemplandum transitum est, denuò meditari. Qui meditatur, transit de flore in florem; qui Contemplatur, eodem ipso semper in flore sedet. Sed si hoc ipso in flore misella Apis non invenit, unde se pascat, quid illi agendum? consumatur potiùs tædio & inediâ, quàm ut florem mutet.

Eccl. 7.

Infelices nos! an non millies ex Sapiente intelleximus, meliorem esse sine comparatione finem Orationis, quàm principium? *Melior est finis Orationis, quàm principium.* Et cur hoc, nisi quia fieri plerumque non potest, ut initio mox Orationis sentiatur ille fervor, illud solatium, illud gaudium, illa quies, quæ crebrò in fine datur experi. Cur igitur id petitur, ut ab eo statu, ad quem in Orationis fine pervenitur, ducatur initium? hoc sanè est omnem rerum ordinem pervertere. Eâque causâ mihi persuadeo, Directores Animarum hac sui muneris lege teneri, ne unquam permittant, ut in animis error tam perniciosus radices figat; velle enim hac studiosâ cessationis ab actibus methodo evehere animas, ad quemcunque Contemplationis seu acquisitæ, seu Infusæ gradum, est velle bufoni affigere alas ut volet. Non ego ita loquor, ita loquitur S. Terefia:

In vita,
c. 22.

Quando placet DEO, ô quàm attollitur Anima sine ejusmodi adminiculis! utut illa facultates suas ad agendum applicet, abripit illam non secus, ac Gigas fortissimus tolleret stipulam; nec obniti vi ulla possumus. Credere autem quòd spiritus, cum vult, facere hoc ex se possit, aliud non est, quàm expectare, ut bufo aliquis sua virtute volet; imò adhuc difficilius mihi videtur, ut spiritus se noster attollat, cum eum
DEUS

DEUS ad se non trahit. Nam præter mille impedimenta, quæ illum morantur, terrâ plenus est, & sic parùm illum juvat, velle volare: etsi enim hoc illi magis à natura competat, quàm bufoni, nihilominus ille culpâ suâ tam profundè luto immersus hæret, ut naturalem illam suam aptitudinem amittat.

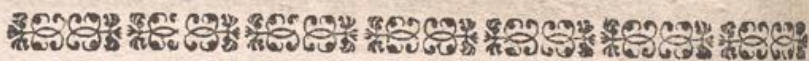
His principiis tam seriis & solidis, nitendum est Ducibus Animarum; cùm securissimi esse possint, nihil se ulli animæ damni allaturos: ad hunc enim finem Sancta cum Directore suo communicare hæc sensa voluit, ut ipsa scribit, ut illi lucis aliquid afferrent ad dirigendam quamcunque Animam, quanto magis devotam, tanto minùs egenam ejusmodi adminiculis, quæ illam è conditione vulgari attollant.

Quòd si quis in Contrarium citet S. Thomam eo loco, quò scribit, majoris esse meriti, applicare Animas ad Contemplationem quàm Actionem: *Magis acceptum est 2.2.q.182. DEO, quòd aliquis Animam suam & aliorum, applicet Contemplationi, quàm actioni.* art.2.ad 3. Novimus equidem, quòd qui locum hunc affert ad probandum, quòd Animæ potiùs inducendæ sint ad Contemplandum, quàm Meditandum, afferat quidem illum ad propositum, sed ineptè, & non ad rem. Nec enim hoc loco S. Doctor confert Contemplationem cum Meditatione, sed Contemplationem cum officio Concionandi, iter faciendi, & aliis circa proximum functionibus se occupandi. Et hoc in sensu dicit, naturâ quidem suâ plus mereri Contemplationem, quàm Actionem. Contemplatio enim propiùs refertur ad nos conjungendos DEO, quàm Actio: etsi deinde addat ex accidenti actionem non rarò gratiorem esse DEO, & majoris meriti feracem, quàm sit Contemplatio: id quòd tunc verum est, quando ex majori erga DEUM amore, Apostoli exemplo,

A a

emplo,

emplo, contenti sumus relinquere per intervalla DEUM, non alio fine, quàm ut ejus amore laboremus. Sed quid hoc totum ad rem facit, & ad probandum, quòd Animæ introduci possint ad quamcunque Contemplationem, non solum absque metu, sed etiam cum merito, dum in ipsa vita Contemplativa plurimæ sunt illæ, quibus DEUS negat gratiam Contemplandi? Si allata S. Thomæ verba accipienda sunt ita crudè, ut jacent, absque eo, quòd ostendatur, quem in finem, quâ cautione, quibus in adjunctis prolata sint, credet vulgus, majoris meriti rem esse, applicare rusticum aliquem ad contemplandum, quàm fodiendum: *Magis enim acceptum est DEO quòd aliquis animam suam & aliorum, applicet Contemplationi, quàm actioni, Quæ autem ista est pietas, si Doctori Intellectus Angelici affingimus Doctrinam, quæ humanum etiam tantopere dedeceret?*

Caput II.

Respondetur ad quæsitum cum cautionibus necessario servandis, cum res sunt dubie.

I.

IN rebus certis, nullus consultationi locus est, est in dubiis. Certa res est, in principiis vitæ spiritualis, nisi DEUS contra consuetum ordinem operetur, Animas, quantum fieri potest, ducendas esse viâ Meditationis. Certa res est, quòd in progressu, cum paulatim Meditatio plus incipit habere Amoris, quàm ratiocinationis, possint Anima,

ma, imò debeant, suaviter introduci ad Contemplationem, quæ dicitur acquisita, permittendo ipsis omnem libertatem gaudendi, quandocunque possunt, & fruendi DEO suo præfente. Certa res est, quòd ne quidem cum ad apicem perfectionis ventum est, tentandum unquam sit, ut introducantur Animæ ad Contemplationem Infusam; sed debent tantum opportunè juvari, & illis subministrari adminicula, cum eam sunt consecutæ, propter tam versutas artes, quibus maligni hostes, qui sunt Rivales Animarum DEO præ ceteris cararum, sæpe in iis imitari possunt illos raptus, illas apparitiones, illas blandicias, illa amica colloquia, quibus plerumque erga eas Sponsus uti consuevit.

Supereft, ut statuamus, quomodo se gerere debeant Directores Animarum in casibus ambiguis; quando scilicet, rebus etiam diligenter discussis, decernere secum non possunt; sicut magis idoneæ ad Contemplandum, an verò ad meditandum, alterutro genere Contemplationis? Mea, etiam re ita ambigua, sententia est, ut eas detineant in Meditationibus; idque duplici ex capite. Primum est; quia Meditatio magis convenit comuniter omnibus ob mille curas, nunc privatas, nunc publicas, quibus implicantur. Alterum, quia etiam ubi istæ desunt, multò satius est semper paulatim progredi in perficiendo ædificio, quàm præposterè festinare ad tectum illi imponendum, non sine gravissimo discrimine tantam molem fundamentis infirmis & vacillantibus imponendi. Isthoc consilium posterorum memoriæ scriptis consignatum reliquit Cajetanus in suis ad D. Thomam glossis tam laudatis; ubi scripsit, quòd si Animæ attollantur ad vitam Contemplativam, antequam probè exercitæ, experienciâ probatæ, & solidè stabilitæ sunt in Activa, periculum esse subeundi in ea re laboris tam ir-

Cajet in riti, quàm magni, & ædificandi in arena. *Notent, qui*
 2. 2. q. 181 *alios in via DEI instruunt ad profectum spiritualem, & dili-*
 art. 1. ad 3. *genter efficiant, ut prius in vita activa exerceri faciant, quos*
edocent, quàm ad Contemplationis fastigium suadeant. Opor-
teret siquidem prius Passiones domare, habitibus mansuetudinis,
patientie, liberalitatis, humilitatis &c. & easdem sedare,
quàm ad Contemplativam vitam attendere. Et ob defectum
hujus multi non ambulantes, sed saltantes in via DEI, post-
quam multum temporis vita sua Contemplativa dederunt, va-
cui virtutibus inveniuntur, impatientes, iracundi, superbi,
si in hujusmodi tanguntur. Et propterea tales nec activam,
nec Contemplativam, nec ex utraque compositam habuerunt,
sed super arenam fabricarunt. Et utinam non sit frequens de-
fectus iste! Hucusque Cajetanus, tanto me magis in his ne-
gotiis versa us.

Nec dubium, quin defectus, quem tantus interpres frequentem dixit, ille sit, qui omni ætate plus etiam quàm oportebat, suspectam reddidit exercitationem tam præclaram, qualis est ista Contemplationis. Apparet, quòd post illum accidant concussiones graves, graves lapsus, quales vix acciderent ante illum. Hoc tamen non nascitur ex natura Ideæ, quæ est sapientissima: nascitur ex gravi nonnullorum incuria, ad quos spectat ejus executio; aut quia locum parum idoneum eligunt, aut quia non satis profundè fodiunt, aut quia importunè festinant; cum nimis quàm conforme naturæ sit illud desiderium etiam sapientum Architectorum, quo flagrant, supremam manum operi suo impositam cernendi, dum adhuc superstites sunt. Qui ergo errorem ejusmodi admittere noluerit, necesse est, ut nunquam dirigat Animas ad Contemplationem sublimem,

mem, priusquam probè didicerint, quæ ratio in meditando tenenda sit.

Meditatio ex genere suo refertur ad stabiliendam Fidem, ad extirpanda vitia, ad virtutes roborandas, & ad animum Christi Domini imitandi studio inflammandum. Hinc dicitur, ut supra notatum est, quòd Meditatio spectet ad vitam activam. Ubi hoc præcesserit, quantum satis est ad periculum vitandum, tunc tempus est, ut anima progrediatur ad illam Contemplationem, quæ vitæ Contemplativæ nomenclationem tribuit, ubi secus, non progrediatur. Qui Rachelem sponsam vult, Liam priùs sibi despondeat oportet, lippam illam quidem, sed multarum egregiarum prolium matrem: id enim nî fiat, esset hoc vel ipsum Jacobum felicitate velle superare, qui Rachelem tanto tempore deperiit, etiam postquam jam alteri junctus fuit, ferendo cum in finem tam multa æstûs frigorisque incommoda. *Post Lia Complexum ad Rachelem Jacob pervenit, quia S. Greg. perfectus quisque ante Activæ vitæ ad fecunditatem jungitur, super Ezech. ho. & post Contemplativæ ad requiem copulatur. Ita S. Gregorius. 14.*

II.

ET quænam, si locus est veritati, Oratio, cum minore errandi metu teneri potest, quàm illa, quam Ecclesiasticus suo nos ore docuit? vult ille, ut primo mane vix albescente aurora è strato se proripiat non calorum aliquis, non famulus à pedibus, non muliercula aliqua semifatua, quæ vix primos characteres noscere didicerit, sed Homo tam sensatus, ut ipsæ adeò divinæ Literæ Sapientis ei nomen tribuant. *Cor suum tradet Sapiens ad vigilandum diluculo ad Eccl. 46. Dominum qui fecit illum. Et quâ, quæso, oratione vult ille v.9.*

A a 3

uti

uti Hominem tam sapientem, non incipientem, non proficientem, sed assecutum omnem perfectionem suis numeris absolutam? an illum vult surgere ad Contemplationem, quæ supra nubes inveniri possit, altissimam? Nihil minus, Vult ante omnia, ut facultates suas excitatas habeat ad exercitationem meditationis, cujus figura est vigilia: non autem sopitas illa dulcissima & divinissima quiete, ob quam tam multi Contemplationem appellârunt somnum.

Cor suum tradet ad vigilandum diluculo ad Dominum qui fecit illum. Quod idem est ac dicere, ut alij legerunt: *Cor suum applicabit ad querendum studiosè Dominum factorem suum.* Et si ambigi prudenter non possit, quin Sapiens ejusmodi jam aliàs quoque eundem DEUM perfectè repererit, quem tamen magis, magisque querere satagebat. Sed ita res procedit. Quietis facultatum in Bono amato, æquum est, ut semper præmittatur vigilia in ipso investigando, perinde ac si nunquam fuisset inventum: hoc enim est quod ipsummet à nobis desiderat. *Si queris, quare, hoc est, non tibi semel quasiisse sufficiat, ut agebat S. Hieronymus, sed quem inveneris, semper quare.* Inde ut palàm fiat, exercitare omnes tres nostras facultates in querendo DEO, nullo modo esse injurium ejus præsentia, ut alius nonemo scribit, Ecclesiasticus ipse certo consilio exprimit, totam hanc inquirendi diligentiam, de qua dixerat, adhibendam à Sapiente *in conspectu Altissimi.*

Transit subinde Ecclesiasticus ad manifestandos affectus, in quos Sapiens, DEO suo invento, prorumpit. Sunt autem isti comùnnes ambulanti in via purgativa: Commendare se DEO instar miserandi alicujus, in arte orandi planè Tironis, fateri noxas à se admissas, illas execrari, deplorare, & veniam summa animi demissione petere:

Apt.

Aperiet os suum in Oratione, & pro delictis suis deprecabitur.

His ita peractis, quid porro fiet? His peractis, pergit Ecclesiasticus, fiet, ut DEUS, si ita ipsi videbitur, dictum Sapientem ad sublimem Contemplationem attollat; hoc autem asserere intendit illis verbis. *Si enim Dominus magnus voluerit, spiritu intelligentia replebit illum.* Non ait: *Intelligentiâ replebit illum;* sed, *spiritu intelligentia;* Intelligentiâ nimirum tam exquisitâ, tam sublimi, tam omnis corporeæ concretionis experte, ut possit dici, spiritus Intelligentiæ, sicut subtilissimum quod fornaculæ calore ex sale distillat, spiritus ejus salis vocatur; sicque quod è substantia quacunque eliquatur, ejus substantiæ spiritus appellatur. Atque hoc Intelligentiæ spiritu testatur Ecclesiasticus ita replendum Sapientem, ut exundet etiam: *spiritu intelligentia replebit illum.* Hoc enim proprium est Contemplationis Sapienti donatæ, vas mentis elevatæ planè replere spiritu illo perfecto intelligentiæ, & ita abundanter, ut omnem in partem exundet; unde addit Ecclesiasticus. *Et ipse tanquam imbres mittet eloquia sapientie sue.* Aliquando enim eò progredietur, quò progressa est S. Maria Magdalena de Pazzis, cujus in Ecstasi raptæ ex ore aurea pluvia spargebatur. *Et in Oratione Confitebitur Domino.* In ipsa Oratione laudando DEUM ratione tam sublimi, & sensu seraphico potiùs, quàm humano.

Anne autem ad tantam altitudinem pertingere potest, quisquis initio orationis illius eminentis incumbet ad operandum ope suarum facultatum tanto animi candore? Ita sanè ad tantam. Non oportet accedere ad orationem animo patiendi Ecstases, imò tam non oportet, ut dedeceat
etiam,

etiam. Et idcirco quid tandem emolumentum ex eo, quod quis initio statim orationis procul à se repellat omnes imagines, omne ratiocinium, omnes affectus, quos homo suammet operam & viribus potest producere? sic agere, meam quidem opinionem non solum non promovet, sed potius impedit Contemplationem, ut aliam jam animadversum est sapientius. Nimis enim quam difficile est, ut illi oculi, qui tanto lucidiores sunt supra solem, non aliquos semper in hoc deprehendant atomos ambitionis. Præferenda ceteris omnibus est regula, quam sequitur Sapiens in oratione, cuius ante meminimus. *Cor suum tradet ad vigilandum diluculo ad Dominum qui fecit illum. Et in conspectu altissimi deprecabitur. Aperiet os suum in Oratione, & pro delictis suis deprecabitur.* Subinde autem, quæ ipse efficere non potest, nisi adjuvetur ope & adminiculis insolitis, homini non debitis, & plus quam cælestibus, de iis curam & cogitationem uni DEO relinquit, *Si enim Dominus Magnus voluerit, spiritu Intelligentiæ replebit illum.*

III.

VNum est, quod hinc ego dissimulando non præteribo. Quod nimirum Ecclesiasticus Sapiens suo hinc non præscriperit, ut Meditationem suam, pro more hodie servati solito, in puncta distingueret ac distribueret. Et verò hæc distributio scriptori alicui nostræ ætatis tantum facessivit negotij & molestiæ, ut non obstante quod profiteatur spiritum superiorem omni sensu, & sensibili, illam tamen dissimulare non potuerit. Observat igitur acutissimè, *Quod quatuor sint Regulae principales Religiosorum, ex quibus ut ille loquitur, plures aliæ derivatæ sunt, S. Basilij videlicet, S. Benedi-*

Benedicti, S. Augustini, S. Francisci, & tamen harum nulla unquam præscripsit Meditationes in tria aut quatuor puncta, per viam præceptorum. Unde videtur ipse planè absonum judicare, quòd hac ætate, nullâ habitâ ratione tam præclari exempli, Meditationes dividantur in certa puncta.

Ista sanè mihi videtur esse res momenti perquam exigui. Neque enim ex eo, quòd Meditationes in certa puncta dividantur, lege imperatur, ut illa omnia meditando percurrantur. Imò disertè præscribitur, ut inventâ in primo puncto desideratâ consolatione, ad alia porro non festinetur. Quis est, qui cùm plurium ferculorum ordinatissimum convivium apparaverit, idcirco velit, ut convivæ singula illa absument? Comedat quisque, quod lubet. Nihilominus haud scio, cur idem Author non ad aliud potiùs, observatione non minùs dignum, animum adverterit. Est autem hoc. Quòd ex quo introducta est accuratior hæc distinctio punctorum Meditationis, eam confestim concordi studio amplexi sint illi ipsi Ordines Religiosorum, omni digni commendatione, quos reliqui ut parentes venerantur. Si enim singulos eorum lustrare voluerimus, inveniemus complures ex iis viros Sacræ Asceseos sanè quàm peritos, qui vel ipsi prælo in lucem publicam dederint Meditationes in puncta divisas, aut ita divisas singulari animi demissione sint usi: haud aliter ac ipsi illi, qui sua priùs conviviva apparabant sine ullo ordine, nunc etiam certatim Mensarum structores expertissimos & laudatissimos quærunt, ut hodiernæ se consuetudini conforment, cibos ac fercula eo ordine in mensam inferendi, qui & sapientior & salubrior existimatur. Quin, an non dicit ipsemet, eo loco, ubi in sua præfatione rationem reddit, cur ipse Contemplationem, ante hac omni reginâ liberiozem, certis

B b

voluc-

voluerit legibus adstringere, an non inquam dicit: *Quod Ecclesia semper proficiat in lumine, quodque Antiqui nihil eorum ignoraverint, non tamen potuerint illa videre redacta in talem ordinem, & tam belle explicata, sicut ea hodie videre est: longi enim anni longam experientiam pepererunt.*

Dignetur nunc ipse suam doctrinam presenti argumento applicare, cui illa fortassis magis est accommodata; & desinet posthac ullam ex iis rebus præferre molestiam, quæ passim ab omnibus, sine ulla Christianæ pietatis jactura, imò cum emolumento manifesto, receptæ damnari non possunt; nisi cum circa ipsam substantiam, & cor quodammodo, aliquid mutatur; quod cor & puncta & puncturas perinde sentit, ac si non dissimili modo vulnerarent.

Sed quid ego? Nollem equidem videri, quod vituperia, quibus in hunc punctorum usum nonnemo iactus est, me quoque tetigerint; ut qui & ipse libellus aliquos in lucem ediderim Meditationum in puncta divisarum. Dicam proin aperte, quod res est. Hæsi aliquamdiu dubius, deberemne respondere aliquid objectioni tam frivolæ, qualis est ista, cui nunc refellendæ insisto; cum ipsa facta sit non tam fastidio punctorum, in quæ ad eam facilitandam dispescitur meditatio, quàm fastidio ipsarum meditationum, quæ sua in puncta distributæ usui esse consueverunt. Judicavi tamen denique, ne ista quidem verba sine fructu à me prolatum iri; neque enim ego libellum hunc scripsi gratiâ eorum Patrum spiritûs, qui cum & multo usu & profectu sint, nequaquam opus habent illâ, quàm ego ipsis præferam, tenui face ad falsum retegendum. Eorum potius gratiâ scripsi, qui cum tantum luminis adhuc habere non possint, nollem equidem, ut ipsi lectis argumentis Autoris, tantam rerum peritiam jactantis, quibus impugnat

omnes

omnes meditationes in puncta divisas, ut novas, idcirco noxias Orationi censerent, non dicam Meditationes Exercitiorum S. Ignatii (hæc enim, ut jam indicatum est, Pontificij diplomatis autoritate satis jam munita sunt) sed alias ejus generis, quales publici juris fecerunt Ludovicus Granatensis, Segala, Spinola, Capella, Costerus, Franciotrus, Brunus, de Barry, notissimus Ludovicus de Ponte, & alij plurimi, quibusque passim Christiani summo suo emolumento utuntur. Quid multis? S. Franciscus Salesius aliud non fecit, quàm ut Meditationes ita divisas aliis proponeret. Quin & suum ad usum sic divisas semper ille adhibebat, ita, ut quisquis aliquam habet notitiam formularum loquendi ipsi usitatarum, facilè recordaturus sit, quòd quoties ille mentionem inferre voluit Orationis eo mane peractæ, plerumque illam solitus sit appellare suum punctum. Non est operæ pretium, varios hinc ex eo textus rescribere. Unum afferam, ex quo etiam discere licebit, an Sancti tam ab omni imaginabili & intelligibili avulsi procedant in sua Oratione, quàm id nonnemo cupit; etsi eorum sint Sanctorum è numero, quos idcirco DEUS Mundo indulgit, ut palàm fieret, ne terris quidem suos Davini amoris Vesuvios deesse. *Dicam tibi cogitationem aliquam (sic scribit cuidam sacrarum Virginum Visitationis Praefectæ) quæ mihi nuper admodum in mentem venit horâ matutinâ, quam ego servo pro misera anima mea. Punctum meum erat super illa petitione Orationis Dominica, Sanctificetur nomen tuum. O DEUS (ajebam) quando tam felix tandem ero, ut videam nomen JESU sculptum in profundo cordis illius, quæ illud circumfert impressum suo pectori? Venerunt etiam mihi in mentem palatia Urbis Parisina, quorum in fronte leguntur scripta nomina Principum, ad quos ea spectant; & gaude-*

gaudebam videre, quòd Palatium cordis tui sit Christi JESU;
hìc ille aeternum habitare velit. Ora DEUM pro me, qui pa-
terno affectu tuus sum &c.

Hæc est agendi ratio eorum etiam Sanctorum, quorum
cor majori DEI amore æstuat. Nòrunt ipsi suis Meditatio-
nibus præfigere puncta, sciunt uti Imaginibus, sciunt uti
ratiocinio; sciunt etiam voluntatis affectibus liberum cam-
pum permittere; neque idcirco Sancti esse desinunt. Quin
imò rata ac fixa habeatur hæc veritas, quæ mihi quidem
(ut redeamus ad locum Ecclesiastici, à quo digressi sumus)
evidens videtur. Quisquis ad orationem accedit, saltem
de lege ordinaria, accedere debet hac intentione & fine, ut
faciat orationem, quæ vocatur: *Ascensio mentis in DEUM*;
non autem intentione faciendæ Orationis, quæ dicitur:
Ascensio mentis in DEUM suspensa. Prima ejus generis est,
ut sit nostri muneris eam procurare, & recipere. Et id-
circo dicit Ecclesiasticus: *Cor suum tradet ad vigilandum
diluculo ad Dominum, qui fecit illum*. Secunda ejus gene-
ris est, ut eam recipere potiùs debeamus, quàm procura-
re: & idcirco addit idem Ecclesiasticus: *Si enim Dominus
magnus voluerit, spiritu Intelligentiæ replebit illum*. Atque
hinc est, quòd non debeant in oratione contemni, nec
præparatio, nec præludia, neque puncta, neque aliæ tam
utiles observationes; hæ enim promovent Ascensionem
mentis in DEUM, nec ullo modo impediunt ejus elevatio-
nem, si hæc nos DEUS voluerit dignari; è diverso autem
cavere debemus abstractiones quasdam mentis affectatas
potiùs, quàm naturales: istæ enim non faciunt, ut DEUS
desideratam nobis devotionem conferat; & faciunt,
ut ad ascensionem nos operam nostram
non conferamus.

Caput III

Caput III,

*Refellitur divisio quædam arbitraria in viam Oratio-
nis interiorem, & in exteriorem, quæ ad id inventa videtur,
ut velut Epilogo colligatur, quidquid Meditantes præ
Contemplantibus contemptibiles reddit.*

I.

Misera Meditatio! Et tamen ipsa est ipsissima, quam
toties laudibus extulit David Rex, quando dixit:
*Meditatio cordis mei in conspectu tuo semper. Lex tua
Meditatio mea est. Testimonia tua Meditatio mea est. In
Meditatione mea exardescet ignis.* Est inquam illa ipsissima.
Est enim meditatio communis ille habitus, quo humanis in
cordibus animatur ignis Caritatis actualis in DEUM:
ignis qui illustrat; ignis qui accendit, ignis qui comburit;
ignis qui ascendit, ignis qui stridet contra inimicos DEI,
amplius etiam, quam ille fornacis Babylonica: *Attenta Bellarm.in
Meditatio rerum celestium, ordinaria via est ad accendendum Pl.48.v4.
ignem actualis caritatis DEI.* Sic explicavit Card. Bellar-
minus. Neque hinc prætereunda est ratio, quam tenuit
David, quando dixit: *In Meditatione mea exardescet ignis.*
Dicere poterat: *accendetur.* Dicere poterat: *ardebit;* quem id
latet? dixit tamen *exardescet,* juxta illud, quod in rem
præsentem ponderavit Hugo. Facit enim Meditatio, ut
ignis caritatis actualis non accendatur solum in corde, ut in
incipientibus fieri assolet, sed facit etiam, ut excitetur de-
nuo, ut animetur, ut vires perpetuò augeat, eodem ipso
fervore, quo primùm accendi consuevit, id quod nemini
non convenit. *In Meditatione mea exardescet ignis, id est, Hugo in
ait Hugo, Meditatio mea faciet eum exardescere inchoative, Pl.58.v.5.
ita*

Jer. 6. 1. *ita quòd nunquam cessabit ardere. Juxta illud: Ignis in altari meo semper ardebit, quem nutriet sacerdos, subjiciens ligna manè per singulos dies. Et tamen, O misella Meditatio: ingeminem necesse est. Non possunt omnia colligi vituperia, quibus illa nuper adeò proscissa est. Paucula aliqua indicabo duntaxat, quæ unus aliquis solus congescit in libello suo, ut quisquis illum legit, dignetur attentè circumspicere, ubi ponat vestigia, ne in foveam incidat.*

Dicit igitur, *Meditationem esse modum eundi ad DEUM Incipientium: perinde ac si illâ usi non sint Sancti maximi, & tam multi quidem, etiam ætate jam senili. Dicit præterea, esse modum sensibilem & materialem, nec non statum sensibilem & materialem. Perinde, ac si cuilibet mortali adhuc carne vestito res haudquaquam difficilis sit conjungere se DEO alio modo, quàm pendente à sensibus & materia. Dicit: Amorem erga DEUM, ejus qui opus habet in formatione Intellectus (quæ est illa, quam dat Meditatio) esse amorem valdè parcum, multum pendentem à creaturis, guttis tantum finitum, & quidem his per intervalla duntaxat deciduis. Perinde ac si amor valdè accensus, valdè purus, plenus & stabilis his in terris ad eos restringatur, qui renuunt admittere informationes, quas in Meditacione de DEO dat intellectus: id quod, pro eâ quò tum hebetudine, mihi videtur paululum ultra æquitatem. Dicit, imò ut rem minimè dubiam supponit, quòd qui non Contemplatur, sed meditatatur, non amet DEUM, ut est in se, sed sicut illum Phantasia ipsi repræsentat: ad quæ verba ego cohorresco. Dicit, quòd Divina Majestas valde bene sciat, quòd, ut ad ipsam accedatur propiùs, ad documenta ipsiusmet percipienda, medium idoneum non sit id quod subministrat propria industria (heu me! video serpentem valdè horridum:*

ridum : acceleremus gressum ; imò non acceleremus, oportet illum contere) mediū, inquam, non sit, quod subministrat propria industria, nec id, quod ratiocinatio propria ; sed illud quod suggerit Resignatio cum silentio. Ego hīc tam effrons non sum, ut penetrare velim in magnam Divinæ majestatis mentem, ut sciam, quid illa sciat ; ego enim ad solem tam magnum sum abjectissimus vespertilio. Scio tamen, quòd Divina Majestas, ut ad ipsam appropinquemus, & intelligamus ejus documenta, sexcentis SS. Literarum locis, nos hortetur ad utendum industriā propriā, ad utendum ea intelligendi facultate, quam nobis ipsa largiri dignata est, ad hunc ipsum planè finem. *Sapientiam* Eccl. I. 32
omnium antiquorum exquiret Sapiens, & in Prophetis vacabit, narrationem virorum nominatorum conservabit, & in versutias parabolarum simul introibit. Occulta proverbiorum exquiret, & in absconditis parabolarum conversabitur. Sufficiat unus hic locus Ecclesiastici: unus enim multis æquivalet. Dicit, aut immemor, aut incurius effati jam allati, quòd *quantumcunque Docti purè speculativi* (quales ille vocat eos, qui aut suā culpā, aut sinistrā sua sorte, aut quā aliā causā non sunt provecti ad Contemplationem mysticam) *non exeant ab imo fundo eminentis Divinæ sapientiæ, quæ odit* (quis id sibi persuasisset?) *quæ odit tanquam mortem formas & species.* Sed gratiæ DEO ! hīc tonitru vehementius fuit ipso fulmine. Si Divina Sapientia non magis odit formas & species, quàm oderit mortem (solentur se qui meditantur) nullo modo eas odit. Et ubi tandem in tota hac rerum universitate inventa est ista doctrina, quòd DEUS oderit formas & species ? has si odit, odit igitur & mentes hominum, in quibus illæ perpetuò diversantur, odit Prophetias ; odit Parabolas, odit narrationes omnes, quas

quas sacri Historici non alia ratione de Christo nobis reli-
quere. Dicit, quod *commixtio* (placeat prabere aures at-
tentissimas) quod *commixio modica scientia* (miseros S. Au-
gustinum, S. Gregorium, S. Hieronymum, S. Ambrosium,
miserum etiam S. Thomam, qui tantum ejus scientia ha-
buerunt; quæ eorum tandem fors fuerit?) *comixtio*, inquam,
modica scientia semper impedit æternam, profundam, puram,
simplicem, & veram sapientiam. Quàm fortunatus futu-
rus fuisset Salomon, si priusquam suam illam tam famosam
petitionem DEO proponeret, hanc doctrinam fuisset imbutus:
næ ille nunquam fuisset petiturus à DEO Sapientiam simul,
& Scientiam, sed solam Sapientiam. Et tamen ille nescio
quomodo, & hanc, & illam petiit. Sed si præstabat solam
habere Sapientiam, ut quid utramque illi DEUS conce-
dit? *Dixit autem DEUS ad Salomonem: quia petisti Sapienti-*
am & Scientiam, Sapientia & Scientia data sunt tibi. Sapien-
tia ad res divinas pertinet, Scientia ad humanas. Ita di-
xit S. Augustinus: *Sapientia divinis, Scientia humanis attri-*
buta est. Latebat autem me hæcenus, Sapientiam rerum
Divinarum cum Scientia humanarum pugnare, Illud so-
lud noveram, ambas subjectas esse debere timori DEI.
Quàm magnus, qui invenit Sapientiam & Scientiam! inquit
Ecclesiasticus: *sed non est super timentem Dominum. Timor*
Domini super omnia se superposuit. Ideo tam sapientia mun-
di, quàm scientia mundi ambæ damnatæ sunt, quia super-
bæ nolunt se subicere timori DEI. Nec Sapientia Divi-
na, nec Scientia humana unquam damnandæ sunt; imò
placeat audire hæc id, quod S. Mater Teresa scripsit. *Lite-*
rarum scientia meo quidem judicio, est magnus thesaurus pro hoc
exercitio (sermo illi erat de Contemplatione Mystica)
Si tamen animi demissioni conjuncta est. Inde à certo tempore

1. Par. 1.

De Trin.
c. 12.Eccl. 25.
14.

vidi in nonnullis doctis & literatis, quod licet non multo ante cepissent, maximos tamen progressus fecerint; hoc in me accendit ardens desiderium, videndi multos eorum spirituales, ut subinde pluribus dicam. Nunc quod ipsis inculco, hoc est, ne se attollant, absque eo quod eos DEUS attollat. Hoc idiomma spiritus est, intelliget me, qui aliquam experientiam habet. Sed hoc ipsum est idiomma, quod hodie aliqui nolunt capere; dum volunt passim homines inducere, ut nihil faciendo assurgant, non iussi assurgere. Dicit, esse imperfectionem in Oratione habere in mente & fovere formas, imagines, & species, quantumcunque illæ subtiles sint, etsi ipsius adedò divinæ Essentiæ, quia istæ non sunt DEUS. Nimirum perinde ac si qui has non habet, confestim DEUM habeat, aut ad hunc habendum, necessarium sit illas non habere. Eum in finem allegat ille S. Bonaventuram, sed nescio, quo jure. Ubi enim Sanctus doctissime asserit, quod in casu aliquo ad Contemplationem Mysticam necesse non sit formare aliquam cogitationem distinctam, ne quidem ipsius DEI, cum sufficiat affectus, qui erga illum in corde ardet. (*Non ibi oportet cogitare res de Creaturis, nec de Angelis, nec de Trinitate, quia hac sapientia per affectus desideriorum, non per Meditationem præviā habet consurgere.*) Ipse novus Interpres dicit, non esse necesse habere ullam cogitationem. *Oportet hinc nihil cogitare de Creaturis, de Angelis, & de ipso DEO.* Id quod tam est falsum, quam verum est, Contemplationem mortalium non posse videre DEUM in propria essentia. *Quamdiu in hac mortali carne vivimus, nullus ita in Contemplationis virtute proficit, ut in ipso incircumscripti luminis radio mentis oculos infigat.* Et tamen ipse hanc falsitatem, quam S. Bonaventuræ authori tribuit, peregrinā prorsus interpretatione tri-

C c

umpha-

Myst.

Theol. p. r

q. unica. si

tamen S.

Bonaven-

turæ is li-

ber est, &

non illi

falsò attri-

buitur, uti

fert opi-

nio jam

verior.

S. Grego.

ho. 14. in

Ez.

umphabundus subinde ita concludit. *Non potuit Sanctus
clarius loqui.* Nec tamen animum advertit, quàm non idem
sit istarum duarum propositionum sensus. *Non oportet co-
gitare. Oportet non cogitare.* Prior enim eam tantùm vim
habet, ut præscindat; altera autem negat. Imò ut S. Bo-
naventura ibi docet: Anima quando est unita DEO, non
est necesse ut multum labore in formanda ulla cogitatione
ab ipso distincta; hoc addit. Ut enim conjungatur, ini-
tio statim potest prorumpere in hunc affectum: *O Domine,
quando te diligam! quando te constringam! quando te comple-
ctar! quando te faciam totum meum!* Anne totum hoc fieri
potest in Anima sine imaginibus, sine formis, sine figuris,
sine ulla specie, quam illa habeat de DEO præfente, sicut
habet, qui meditatur?

In ead. q.
un. prope
finem.

Dicit; Sed satis tandem est, nimis enim longè recedo
à recta semita, dum desidero manum porrigere alicui, qui
ut clausis oculis quemcunque ducem sequeretur, longius
fortasse ab ea recedere cœperit.

II.

PLacet proinde mihi, hîc lucubrationi huic imponere
finem; monendo tamen sub extremum, omnia quæ-
cunque ab Authore isto sparsim in medium afferuntur non
sine artificio ad existimationem Meditationi detrahendam,
tandem velut in Epilogo comprehendi axiomaticè, quod si-
ne accuratiore examine & trutina intactum præterire non
possum, cùm clausis oculis receptum admissumque, sex-
centis animabus gravissimam perniciem accersere possit:
Est autem hoc. In Oratione mentali duas reperiri vias,
exteriorem unam; interiorem alteram. In via exteriore
stare

stare illum, qui meditatur; cum utatur operâ sensuum; in interiore illum qui contemplatur; quia procedit cum spiritu in Fide. Et idcirco illè tali hypothesi stabilitâ, quæ apud ipsum nihil obscuritatis habet, ad caput bivij, quod ipse formaverat, se collocat, ut ibi transituros expectet, ibique precibus ardentibus invitat omnes, ut relictâ semitâ exteriori interiorem tenere ne dubitent. Ego è diverso istos viatores oro rogoque, ut ne graventur aperire oculos, cum sint viæ, quæ videntur rectæ & amænæ; cum interim ducant in præcipitia. *Est via, quæ videtur homini re-* Prov. 16.
cta, & novissima ejus ducunt ad mortem. 25.

Novi equidem optimè, in via spirituali duplicem viam esse; exteriori unam, interiorem alteram; via enim exteriori ille ambulat, qui attendit ad virtutem externam, magis quàm ad internam. Interiore autem viâ ambulat, qui studet virtuti internæ, non tamen ita, ut unquam negligat externam. In Oratione autem veterum Authorum scio neminem, certè nullum memoria suggerit, qui hanc duplicis viæ divisionem statuerit. Atque adeò illa à Directoribus Animarum inter eas numeranda erit leges, quæ feruntur arbitrariò, nullo commodo, non tamen sine periculo, propter errores, quos semper potest parere omnis novitas loquendi in illis argumentis, quæ tanquam sacra semper retinere debent vestes, quas ipsis adaptârunt S. ncti certo consilio, & ad illa ab invicem dignoscenda; non autem illas crebrò & pro libidine mutare, ut in vestium formis hodie fieri affolet. *Vistabo super omnes, qui induti* Sophon.
sunt veste peregrina. S. Teresia quæ fuit Architecta incli- 18.
ti planè nominis in operibus Orationis, ut hæc probè distingueret, castrum aliquod sibi finxit, cui nomenclaturam dedit Castri interioris; quod denique aliud non est, quàm

cor hominis cum omnibus suis facultatibus. Sed illa in ipso hoc castro interiore posuit tam illum, qui meditatatur, quam qui Contemplatur. Extra castrum seu arcem illos posuit, qui viventes in magna non curantiâ nondum ceperunt intrare ad interiorem sui cognitionem, ubi ipsa primas stationes posuit. Stationes autem, seu habitacula ab ipsa disposita fuerunt in certa serie, ut in Palatiis solet, ubi ab uno in aliud transitus patet: juxta gradus stabiles in Oratione ad quos homo ascendit: quanquam gradus isti, ut ipsa monuit, stabiles non sint: cum animabus permitendus sit liber transitus per omnia cubicula & conclavia, ut nunc ad superiora, nunc ad inferiora, nunc ad hinc aut illinc posita conferre se possint, prout eas DEUS ducit. Imò postquam etiam ipsæ pervenerint ad stationes, & cubicula suprema Contemplationis elevata, monet ipsa, per intervalla redeundum ipsis ad infima, qualia sint, quæ Cognitionis sui dicuntur. Distincta proin fuerunt hæc à Sancta cubicula secundum desiderium, quod identidem in animabus crescit, magis magisque placendi DEO. Hinc est, quòd ipsa adverterit in primis stationibus animacula etiam venenata reperiri, quæ illuc cum animabus ipsis penetrârinc. A primis solum Mansionibus usque ad eas, quæ quarti generis sunt, perpendit ipsa, quòd illa solatia interna & spiritualia, quæ percipiuntur in oratione, natales & originem suam magis à nobis, quam à DEO habeant; eò quòd proveniant potissimû à propriis industriis, etsi semper à Divino etiam favore adjunctis. Quibus autem Anima fruitur à stationibus quarti ordinis usque ad septimum, natales suos potiùs à DEO, quam à nobis habeant: sunt enim gratiæ singulari benignitate concessæ à DEO, quando vult, sicut vult, & quibus vult, quin cuiquam in earum distri-

Manf. 22.

Manf. 4.
c. 1.

distributione injuriam faciat. Verum tamen est, quòd illæ plerumque respondeant bonis dispositionibus, quæ semper augentur in Anima, quando ipsa incipit solius DEI habere rationem & æstimationem; dein pergit ad illum accedere propius, mox illum amare, porro mutuis quodammodo cum illo blanditiis indulgere, accensis desideriis; abinde sponsalia etiam cum ipso contrahere, etsi (sicut hæc omnia accipienda sunt) purè spiritualia, ac deinceps ad ipsum Matrimonij nexum procedere.

Quam autem cum ista ac Sanctæ Idea proportionem servasse dici potest, qui meditantes collocat in via exteriori, contemplantes collocat in interiori? In via interiori utrique collocandi sunt, tam meditantes, quàm Contemplantes; dummodo ipsi id agant, ut facultatibus suis interius operentur coram DEO, eâ ratione, quam indicavit David, cum sic DEUM allocutus est: *Invenit servus tuus* 2. Reg. 7.
v. 27.
cor suum, ut oraret te. Neque enim intelligi potest, quomodo mentalem orationem peragere quis possit extra, & non intra mentem.

III.

QUod sic porro ostenditur. Vel hæc via diversa in Oratione ad Intellectum pertinet, vel ad Voluntatem? Si ad Intellectum, quid tandem per DEUM intendit dicere, qui dicit, Meditantem stare in via exteriori, quia utitur sensibus, & Contemplantem stare in via interiori, quia procedit in spiritu cum Fide? Potestne homo operari aut tanquam sensus solus, cum meditatur, aut tanquam spiritus solus, cum contemplatur? cum ipse neque sit sensus solus, nec spiritus solus, sed compositum quid ex sensu & spiritu, perinde cum Contemplatur, ac cum meditatur.

Prò quàm ab his diversa fueru ꝑ principia S. Thomæ : nôrat ipse bellissimè, virtutem unam, cùm alteri servit, transire quodammodo ad naturam & speciem illius. Unde qui non comedit, ut obediat, non tam dicitur Temperans, quàm Obediens. Qui cum aliis non conversatur studio demissionis animi, non tam taciturnus, quàm humilis vocitatur. Hinc autem quid deduxit S. Doctor? Deduxit, quòd actiones ipsius adeò vitæ activæ, quales sunt, eradicatio vitiorum, & virtutum confirmatio, quando referuntur duntaxat ad finem Marthæ, qui est, dirigere actiones externas, vocari debeant actiones non nisi vitæ activæ: at quando referuntur ad finem Magdalenæ, qui est cognoscere DEUM intus, eundem contemplari, admirari, amare, experiri, potiùs dicendæ sunt actiones vitæ contemplativæ. *Quando aliquis utitur his, quæ sunt vitæ activæ, solùm* *a. 1. ad 4. prout disponunt ad Contemplationem, comprehenduntur sub vitæ* *Contemplativa.* Cujus rei ea est ratio & norma; omni in negotio denominatio actionis, pretium ejus & pondus, defumitur à fine Operantis. Sic qui Lauretanam ad domum peregrè abit, ut noxios humores exercitatione digerat, dicitur ire pedes causâ sanitatis. Qui eodem pergit ad venerandas loci reliquias, ac monumenta sacra, ad illa contemplanda, omni honore afficienda, pedibus iter facere dicitur causâ devotionis. Qui tandem eò vadit ad noxas à se contractas expiandas, dicitur ire pedes studio Pœnitentiæ. Quàm igitur mera libidine conficta dici debet divisio duarum viarum in Oratione, unius quæ sit sensuum, alterius quæ sit Spiritûs, si is, qui sensibus ibi utitur, illis omnibus in animæ commodum utitur, qui donec è carnis carcere migret, in quo eum DEUS collocavit, nec recordari, nec imaginari, nec intelligere nec velle possit sine adju-

adjutorio sensuum? Non est ergo nisi via simplex & unica, constans sensibili & Spirituali, quæ ducit ad eundem finem, qui est, subicere DEO & sensum & Spiritum ejus, qui per eam viam ambulat. Quis proin capere quoquo modo potest, quid tandem spectetur, dum loquendo in ordine ad Intellectum, tanto studio omnes impellimur ad relinquentiam viam exteriorem, ut eamus interiore, affirmando, quòd illa sit sensuum, ista verò Spiritus? Viâ sensuum tantum ambulant pecudes. Viâ Spiritus tantum ambulant Angeli. Pro hominibus, dum mortali in vita degunt, necesse est, velimus nolimus, relinquere viam mediam, quæ est sensuum & Spiritus.

IV.

Quod si de Voluntate sermo sit, cujus sit varios Orationis tempore affectus elicere, quid dicendum erit? an quòd etiam hoc ex capite in viâ sensuum consistat, qui meditatur, consistat verò in viâ spiritus, qui contemplatur?

Hæc profectò est res ipsissima. Ita pronuntiat sine ambagibus Author, quocum nobis res est. Et idcirco non perpendens, quòd affectus sensuales, cum referuntur ad excitandum denuò Spiritum, ad illum animandum, inflammandum, non tam dicendi sint affectus sensuales, quàm affectus Spirituales, omnes communi sententia damnat non sine felle, affirmatque *sensibilitas remora est, quæ omnium ferè spiritualium volatum sistit, eosque in Oratione retrorsum agit.*

Itane sensibilitas remora est, quæ volatum spiritualium sistit? Hanc ego assertionem citra discrimen non concessero. Quòd si spirituales in Oratione pro fine habent solatia

latia sensibilia, delicias sensibiles, admitto. Quod si spirituales solatia hæc, delicias has sensiles non habent pro fine, sed tantum ut media referunt ad vigorem Spiritus restaurandum, tum sensibilitatem spiritualibus remoram esse nego ac pernego, & pernegabo tam diu, donec plus crudelitatis induam: id enim nî fecero, quid dicam de Sanctis illis, qui nihil agunt crebrius in oratione, quam ut amoris oscula figant Christi in crucem suffixi vulneribus, quam ut suis circa illa affectibus indulgeant, ut suspirent, singultiant, ingemiscant, & calidis illa rivis abluant? Miseros illos! necesse est omnes eorum affectus & sensa, sensibilia esse non spiritualia. Quid autem? si omnes isti damnantur ad classem & agmen euntium viâ exteriori, his quoque annumerem necesse est Magdalenam illam, de qua Christus ipse ore suo pronuntiavit, *lacrymis rigavit pedes meos: & quod ex quo intravit, non cessavit osculari pedes meos.* Magdalena autem jungendi in eadem damnatione, qui qualescunque sunt? Catharina senensis, Gertrudis, Genovefa, Terefia, Bonaventura, Bernardus, Faulerus & tam multi alij, quibus tantum erat nego: ij eum Christi vulneribus, à quibus avelli non posse videbantur, ut inde surgerent illud nectar suavitatis, & devotionis, quo ipsa præquam flos ullus alius abundant. *Si flores quærendi sunt, ubi promptius invenientur, quam in dulcissimo Christo? manifesti sunt flores virtutum & vulnerum ejus. Consurge nunc, & elevare anima mea, & alis Fidei & Spei ad hunc hortum caritatis enitere, & totum mentis intuitum per varia dispersum, in unum collige, ac apum sedulitatem imitans, ad conficiendum mel devotionis, ad Paradisum caritatis ascende. Sed volandum est per singulos Paradisi istius flores, & singulorum folia sunt sugenda, nunc ad dexteram, nunc ad sinistram, rivulos*

Luc. 7.
v. 45.

S. Bern. li.
bell. de
Pass. Dom.
c. 44.

Si flores quærendi sunt, ubi promptius invenientur, quam in dulcissimo Christo? manifesti sunt flores virtutum & vulnerum ejus. Consurge nunc, & elevare anima mea, & alis Fidei & Spei ad hunc hortum caritatis enitere, & totum mentis intuitum per varia dispersum, in unum collige, ac apum sedulitatem imitans, ad conficiendum mel devotionis, ad Paradisum caritatis ascende. Sed volandum est per singulos Paradisi istius flores, & singulorum folia sunt sugenda, nunc ad dexteram, nunc ad sinistram, rivulos

los sanguinis spargentem. Undelibet (audis? Bernardus est, qui loquitur) undelibet quærenda devotio est.

Quid proin ad hoc idiomatis genus dicunt acerbi illi & crudi Spirituales, qui non verentur, perinde ac si nullius momenti ea res esset, damnare sine ullo discrimine omne sensibile non distinguendo actus, in quibus sensibile finis rationem habet, ab iis, in quibus non nisi medij rationem habent ad spirituale tanquam finem?

Quid ergo dicunt illi? Ecce quid dicant. Dicunt, quòd ad viam exteriorem pertinet, loqui de DEO: ad viam exteriorem examine particulari ad vitiorum extirpationem incumbere; ad viam exteriorem, examine particulari virtutes excolere; ad viam exteriorem, uti ex parte sua variis industriis idoneis ad proficiendum in via spiritus, ut sunt carnis maceratio, cinctus asperi, jejunia, sui diverberationes; ad viam exteriorem, crebrò ardentes divini amoris actus elicere: ad viam exteriorem, studere solitudini & silentio; ad viam exteriorem, presentem sibi fingere DEUM, representando illum Phantasia penicillo nunc ut Medicum, aliàs ut Pastorem, iterum aliàs ut Patrem, aut ut Dominum; Quæ fuit industria tantoperè olim laudata à S. Teresa. Ut rem ver-
 bo, ad viam exteriorem; facere omne illud quod artis aliquid
 & Meditationis habet. Et idcirco tandem concludunt, quòd
 et si hæc via mala non est, eâ tamen ad Perfectionem per-
 venturus sit nemo, imò ne passum quidem unicum pro-
 moturus.

O Beati Cælitæ, quos video tanto studio hanc trivisse viam, quomodo tandem vos evasistis Sancti, & Sancti tam conspicui, Sancti tam inclyti, si vos hæc viâ nec passum quidem unum ad Perfectionem profecistis? Unquàmne exivistis hac semitâ, et si exteriore? Haud sanè.

D d

Imò

Imò cavissetis semper studiosissimè, ne pedem extra illam poneretis. Et quâ id causâ? an non fatiùs erat ambulare semper viâ tantùm interiore? *Hæc est via*, quæ hodie vocatur, *verè Spiritualium*: *Et hi*, ut affirmari audio, *sunt illi, qui semper ambulant spiritu sublevato ad præsentiam Domini mediâ Fide purâ, sine imaginibus, sine formis, sine figuris, sed magna cum securitate & fundata*, in quo? in DEO? non, non: *fundata in tranquillitate*, quæ tam repente mutari potest in tempestatem; *in quiete interiore*: quam tam bellè imitari & simulare potest malignus ille spiritus, qui vocatur Conciliator somni.

Sed ego jam porro nihil subibo laboris; si enim meditando ambulo per viam exteriorem, ambulo per viam similem illi, per quam ambulant omnes illi, qui sacras venerantur Imagines; omnes qui pro sacro Tribunali se accusant; omnes, qui divina se Dape pascunt; omnes qui primo quoque mane DEO in sacris Altaribus Sacrificium incruentum offerunt, non rarò illa dulcibus lacrymis aspergendo. Et quicumque hæc faciunt, nunquam passum unum in perfectionis semita promovebunt.

O vituperia! O Censuras! O Calumnias nimis quàm ignominiosas, quibus laceffuntur Animæ tam DEO addictæ! sed cur ego sensum tam acrem præ me fero? an non in eo ago perperam? agerem enim verò perperam, si amoris me proprii spiritus tam vehementer commoveret. Verùm ego moveor, aut certè moveri mihi videor, pio Zelo tuendi honorem, non meum (quid enim interest hunc lædi?) sed totius Ecclesiæ, Matris meæ carissimæ, pro quo propugnando non tantùm atramento vilissimo, sed sanguini etiam meo parcere non debeo, sed libens volens illum
pro-

profundere, atque utinam vel iste alicujus esset pretij, quamdiu meus est!

Ubi tandem, per Superos, docuit Sancta Ecclesia, quòd quisquis opera facit, quibus aliqua sensuum exercitatio conjuncta sit, nunquam vel passum unum promovere possit in via Perfectionis? Imò Animæ magis studiosæ perfectionis illæ ipsæ sunt, quas ipsa magis dignas existimat iis actionibus, quibus aliqua sensuum exercitatio conjuncta est: dum Animæ perfectionis magis studiosæ sunt, quas Sanctissimorum in Ecclesia mysteriorum & Sacramentorum usu magis dignas judicat. *Perfectorum est solidus ci-* Hebr. 5.
bis; eorum qui pro consuetudine exercitatos habent sensus ad v. 14.
discretionem boni & mali. Scio hîc sensuum nomine Apostolo venire internos. Sed nōne ist ipsi sunt, quibus semper utitur, qui meditatur? an enim, qui meditatur, manibus, oculis, auribus, naribus utitur? sensibus ille internis utitur. Accipit ille, non diffiteor, argumenta circa quæ sese exercitet, etiam ab eo, quod sensuum externorum organa ipsi repræsentant. Sed quid hinc incommodi? Ad Divinum honorem conspirent oportet, sensus omnes, quos donavit nobis DEUS, sive externi, sive interni illi sint.

VI.

Quando Christus mulieri Samaritanæ affirmavit, venisse jam tum tempus, quo veri DEI adoratores adoraturi ipsi essent, in spiritu & veritate: *Venit hora, & nunc est, quando veri adoratores adorabunt Patrem in spiritu & veritate:* Quid Joh. 4.
eâ verborum formulâ indicare nobis voluit? Num ille for- v. 23.
tassis improbare obliquè voluit omnem cultum religionis, qui DEO exteriùs exhibetur? improbare Imagines? im-

Maldon.
in Joh. c. 5.
n. 23.

2. 2. q. 80.
a. 7. ad. 2.

probare figuras? improbare formas? improbare actiones omnes, quotquot uspiam essent, sensibus objectas, & omnes veros Patris adoratores inducere ad illum solo cultu & veneratione interna afficiendum? Hoc est ipsissimum, quod Calvini Sectatores cuperent, qui his Christi è verbis argue-
re ausi sunt, Christianos, si DEUM, ut debent, adorare velint, adorare illum debere in pura Fide. *Evellenda est Heresis Calvinistarum, qui in spiritu & veritate adorare interpretantur solâ adorare Fide.* Ita hoc loco Maldonatus monuit. Non igitur hoc est, quod Christus verbis istis innuere voluit. Quid ergo? edifferet id nobis S. Thomas; nimirum quòd veri adoratores adoraturi essent Patrem *præcipuè in spiritu & veritate; non unicè.* *Loquitur Dominus, quantum ad id, quod est principale in cultu divino, & per se intentum.* Ejus rei ratio est: quia olim Judæorum plerique sistebant in cultu illo externo, quem DEUS ipsis præscripserat, in illis oblationibus, illis hostiis, illis lotionibus, illis peregrinationibus, illis orationibus, quibus id spectabatur, ut eorum in animis excitaretur amor erga bonum illum Dominum, qui ipsorum causâ descensus erat è caelo in terras, ad eos redimendos, & non progrediebantur ad jungendos cum actionibus illis externis actus internos venerationis, submissionis, æstimationis, desideriorum ardentium, tanto DEO debitos, quique debebant esse spiritus illius corporis, & veritas ejusmodi repræsentationis. Deinceps autem, dixit Christus, aliter res se habituras, plerosque enim Christianorum longè pluris facturos, id quod internum, quàm quod externum est. Non tamen idcirco externum damnandum penitus, tanquam infructuosum: cultus siquidem externus necessarius est in quacunque Religione, non minùs quàm internum; cum il-
la de-

la debeat esse nota; & idcirco sicut inter Judæos deesse non poterant ritus quidam ac cæremoniæ externæ, ita nec apud Christianos deesse possunt; etsi utrique non idem significant. Judæorum siquidem ritus id significabant, ipsisque revocabant in memoriam, quòd venturus cælo esset Servator, qui eos redimeret; nostri autem Ritus ac Cæremoniæ signa sunt ejusdem jam cælo lapsi, & tanta nostro bono passi, ut his excitati signis eum agnoscamus, & rependamus absque fine gratias pro favore omnem æstimationem supergresso.

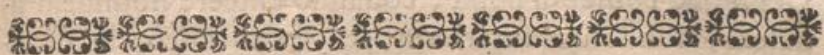
Si proinde his in foliis, debito cum respectu ac reverentiâ, aperire me oportet & explicare, quod sentio, huic ego Idiomatici & loquendi rationi conformare me nequeo; quæ tamen hodie nonnullis spiritûs Magistris tam est familiaris. Necessè est collocare se aut sistere coram DEO in pura fide; necessè est transigere tempus fide; necessè est stare conjunctum cum DEO continuò, sed in pura fide. Legi nonnihil in operibus Sanctorum, qui tractant argumentum Orationis, nec tamen invenio illos ejusmodi vocabulo sic passim usos: imò nescio an unquam eo usi sint. Hoc saltem certum, eos nunquam isto usos in sensu, & sine excludendi omnes alios actus, etsi inter se diversos, amoris, agnitionis, laudis, pœnitudinis, doloris sincerissimi, oblationis, qui omnes cum actu Fidei optimè jungi possunt, quin illa semper omnium eorum vicem suppleat. Quare cum hoc Fidei puræ vocabulum cceptum sit valde usurpari ab Hæreticis, ab iis approbatum, æstimatum, aut saltem ab iis abusu corruptum; quomodo tandem hodie eodem tanquam basi solidissimâ, niti & illi superædificari potest tota fabrica, seu ædificium Contemplationis sacræ? Et ego repeto, hoc vocabulum ad sensum meum planè, pe-

nitusque nihil facere; novi siquidem perbene, Apostolum usum vocabulo cordis puri, conscientiae purae, manuum puratum, quibus ille indicavit puritatem ab omni labe; nunquam tamen scio usum illo altero Purae Fidei.

Quam enim quaeso vim habet hoc epithetum *Pura* adjectum *Fidei*? mundamne & nitidam significat Fidem, an verò Fidem solam? si mundam & illimem, valdè superfluum est: neque enim potest esse vera nostra Fides, & non esse munda ab omni sorde: Fides siquidem ipsa est, quae hominem purgat ab omnibus falsitatibus, quibus adeò *sedatum* illum invenit: *Fide purificans corda eorum*. Si autem significat solam fidem, quae tandem laus est ista? an non melior est fides comitata ratiocinio ipsam reverito? comitata Scientiã, Sapientiã, Experimentiã DEI, comparatã usu contemplationis, Amore, Dolore, Contritione, & pluribus actibus reverentiã erga illum, etiam externis, quam sit fides sola, derelicta tanquam in quadam, ut sic dicam, Insula, in interno? Verum est, quòd cum se subtrahit DEUS, & sicca sunt in Anima omnia, debeat illa scire regere se etiam cum sola Fide. Sed aliud est dicere nobis, quid sit agendum, cum nolentes versamur in ejusmodi statu; aliud quòd ipsi nostrã optione debeamus nos collocare in tali statu. Prius illud est, quod docemur à Sanctis, dum monent, tempore penuriã & caritatis, debere nos vivere solã quadrã Fidei, cum hæc sit sufficiens ad nos sustentandos & alendos: *Iustus autem meus ex fide vivit*. Posterior illud est, quod tantopere jactant Hæretici, dum prædicant, nihil aliud unquam, præter unam Fidem esse curandum.

Jure ac meritò reprehendi mereor, si in re tanti momenti non ostendo, quòd loquar tam constanter, tamque solidè,

solidè, quàm res ipsa postulat: unde ab eo, qui hæc leget, veniam postulo, si hac occasione palàm facio magnam illam æstimationem, quam quemlibet Ecclesiæ filium habere decet, non eorum tantùm, quæ intus sunt, sed eorum quoque, quæ foris; quamvis hæc aliqui tam nihili faciant, ut dicant esse viam Incipientium: sic enim manifestum faciam, quàm falsum sit, solam potius Fidem æstimandam, quàm Fidem conjunctam illis actibus etiam sensibilibus, quos in suum obsequium admittit.

Caput IV.

Quanti facere debeant Fideles veri omnes non interiora tantùm, sed etiam exteriora, dummodo rectus servetur Ordo, quo sensibile referatur ad servandum Spirituali?

I.

IN òmni arte excellenti ratum fixùmque habetur, quòd summi conatus denique plus obsint, quàm profint. Hinc Pictores egregij, qui præ aliis proclives sunt ad ostentandum, quantum ipsorum mens ac manus possint, lata velut lege conatus eos fugiunt: nec minùs, proportione suà, illos fugiunt Sculptores ac Scriptores; & præ his qui sublimem ac veram Eloquentiam profitentur. Rationem autem ejus rei hanc esse arbitror: quia cùm Ars id spectet, ut imitetur naturam, videtur ista nimis superbam se prodere, quando non tantùm æmulatione animosâ illam assequi, sed etiam superare laborat.

Cete.

Joh. 4.
v. 19.

Ceterum ejusmodi documentum censui ego nonnuquam negligi in arte omnium artium præstantissima, quæ est Ars Perfectionis Christianæ. Finis hujus artis est, abducere hominem ab externo ad internum, à sensibili ad spirituale, ut hac ratione DEO reddatur quàm fieri potest simillimus. *Spiritus est DEUS, & eos qui adorant eum, in spiritu & veritate oportet adorare.* Sed hæc quoque conatus extremi fugiendi sunt. Et quinam isti sunt? hi nimirum, qui tendunt ultra fines Perfectionis, quam mortali hac in vita homo consequi possit, conando efficere hominem fidelem, non solum internum, sed ipsam adeò, ut sic dicam, interioritatem: non solum spirituales, sed totum spiritum. Hoc aliud non est, quàm Arte velle superare naturam ejus Perfectionis, quam DEUS ipse homini in terris præscripsit, quando obligavit quidem illum *ad adorandum in spiritu & veritate, sed principaliter*, ut explicavit S. Thomas, *non unice & pure.* Et idcirco hoc semper quàm constantissimè præ oculis habendum, quòd nunquam debeat se jungi internum ab externo, & sensibile à spirituali; sed ad id tantum enitendum, ut externum serviat interno, & sensibile spirituali; secus si fiat, non conatus tantum ad Perfectionem, sed conatus extremi tentantur, qui denique omnem artem ex nobili in superbam & fastuosam faciunt degenerare.

Quid tandem est, si veritas cordi nobis est, ob quod judicari debet, cum Perfectione Hominis carne compacti pugnare quod externum est aut quod sensibile, si modò prudenter inter se ordinentur? Si causam investigamus, ob quam DEO tam multiplicem exhibemus cultum internum religionis, reverentiæ, obsequii, quantus nobis à Religione nostra imperatur, quàm illam esse dicemus? an quòd

quòd sit necessitas, quæ nobis incumbat suam DEO Glo-
riam ejusmodi honoribus augendi? Negat hoc & pernegat
Angelicus. Est enim verò ille adeò plenus gloriâ se ipso
solo, ut omnibus donare possit; *Plena est omnis terra gloriâ* 2. 2. q. 81.
ejus. Exhibemus nos illi honorem nostro maximè com- a. 7. c.
modo; hoc enim cultu mens nostra subditur DEO profun-
diùs, & non habitu tantùm, sed actu; atque hac ratione
ipsa perficitur. Indubitatum siquidem est, omnem subje-
cti perfectionem in eo consistere, quòd superiori suo per-
fectè sit subjectus; ea omnino ratione, quâ aër soli. Et
idcirco hanc perfectionem DEUS spectavit, voluitque ut
in nostrum quolibet resultaret ex illo cultu interno, qui
ipsi impenditur. *Nónne DEO subjecta erit Anima mea?* Hic Psal. 5. 6.
porro necesse est cum eodem Sancto Doctore observare, v. 19.
quòd mens nostra ad hoc ut DEO se jungat, debeat
quodammodo manu duci ad ipsum à rebus sensibilibus, ab
Imaginibus inquam sensibilibus, à figuris sensibilibus, à
formis sensibilibus, ab actibus sensibilibus; *Invisibilia enim* Rom. 10.
DEI, per ea, quæ facta sunt intellecta conspiciuntur. Et sic
interno cultui externus jungendus est, omne scilicet
illud, quòd nobis adjumento est ad excitandum, stabili-
endum & augendum interiorem. Atque hoc posito actus
Religionis interni primarij sunt; ipsi enim nos formaliter
perficiunt, dum faciunt adorare DEUM *in spiritu & ve-*
veritate. Actus Religionis externi secundarii sunt; ipsi
enim sunt, qui ad internos nos ducunt. Hoc autem non
obstat, quòd minùs æquè perfectè operari possit, qui exer-
cet actus externos, quàm qui internos; dummodo illi re-
tineant rationem mediorum, isti autem rationem finis.

Hoc ostendo, imò ad oculum demonstro. Omnis
illa virtus, quæ nos cum Perfectionis laude impellit ad

E c

quæren-

quærendum aliquem finem, quiscunque ille sit, impellit etiam non minore cum perfectione ad quærenda & adhibenda illa media honesta, quæ ducunt nos ad talem finem. Ut causâ exempli; Virtus quæ filium impellit ad amandam & recuperandam sanitatem amissam, ad obediendum parenti, qui hoc desiderat, impellit etiam eundem perfectione prorsus æquali ad adhibenda omnia pharmaca externa, potionum, ferri, ignis, abstinentiæ rigidæ &c quæ ab arte eum in finem præscribuntur. Eadem virtus, quæ impellit intus militem ad procurandam victoriam, impellit etiam simili perfectione, ad arma exacuenda, & perpolianda. Eadem virtus, quæ literarum studiosum intus impellit ad scientias acquirendas, simili perfectione eundem impellit ad Authorum etiam libros quærendos, ex quibus illas hauriat. Eadem virtus, quæ Judicem intus impellit ad ferendam pro tribunali sententiam æquam, non minori cum perfectione illum inclinât, ut abdat se se dies totos in Bibliothecas, ad intimas causæ fibras pernoscendas, ad speculandum, rimandum, scribendum; cùm ea semper virtus, quæ nos cum perfectione inclinât ad volendum finem, eadem perfectione propendere faciat ad illa media, in quibus mali nihil sit, quæ ducunt ad talem finem, etsi in his mediis non consistat præcipuè perfectio, consistat autem in assecutione finis. Hoc ratiocinio id duntaxat præstiti, ut Angelici Doctoris mentem explicarem, quam his ille

1. 2. q. 11, art. 4. *verbis proposuit. Unus & idem subjecto motus voluntatis est, tendens ad finem, & in id, quod est ad finem. Cùm enim dico, volo medicinam propter sanitatem, non designo nisi unum motum voluntatis. Cujus ratio est, quia finis ratio est volendi ea, quæ sunt ad finem. Sic ut si finis perfectus est, perfectus etiam sit ille actus, qui amat media servientia ad talem*

lem

lem finem. Nunc ad rem nostram, Dubium non est, quin perfectio calcûs DEO exhibiti potissimum consistat in interno: *sed non ideò ne passum quidem unum potest promovere ad perfectionem*, qui sub idem tempus multâ curâ & diligentia utitur in externo. Quisquis amat crebrò admodum loqui de DEO; quisquis attendit sollicitè, ut eliciat identidem actus variarum virtutum, ad earum habitum obtinendum, aut ad extirpandas imperfectiones, utitur variis industriis ad rem aptis ordine non interrupto; qui vestitur asperè, comedit modicè, se diverberat rigidè; qui quærit præsentiam DEI sub vario schemate, nunc Medici, nunc Pastoris, nunc Patris, nunc Domini, aut qui alias similes actiones exercet, tam nullius pretij & usûs æstimatas, tanquam imperfectissimas, non ob aliud, quàm quia sunt *industriæ exteriores, sunt mortificationes exteriores, sunt macerationes exteriores, sunt exercitationes exteriores*. Et quid refert? externæ istæ exercitationes multum ultra modum promovent internas. *Mens enim humana indiget ad hoc* 2.2. q. 81. *quod conjungatur DEO, sensibilibus manu ductione*, juxta doctrinam Angelici. *a. 8. in c.* Et idcirco si perfectum quid est velle finem, qui consistit in Exercitationibus internis: eodem modo perfectum quid est velle media, quæ conducunt ad talem finem: quæ sunt exercitationes externæ, quarum supra meminimus: *Finis enim est ratio volendi ea, quæ sunt ad finem.*

Non ego hîc digrediar ad unum aliquod peculiare harum exercitationum genus, ut demonstrem, quantum ex illo existat emolumentum; neque enim hoc ad propositum nostrum facit. Non tamen possum omnino tacitus præterire opera pœnalia, quorum onere spirituales isti nostri penitus liberos, modis pluribus expressis, volunt omnes,

Mans. 7.
c. 4.

aut suppositos, aut præsumptos Contemplativos, ut in ipsis cum corde otioso, etiam corpus sine ulla molestia sit. Et unde per DEUM doctrina hæc nova, quòd vera Contemplatio naturâ suâ respuat omne genus asperitatum sponte assumptarum? Alia omnia aliunde docemur. S. Maria Magdalena, quæ fuit idea vitæ Contemplativæ, fuit non minus Idea vitæ semet excruciantis. Rationem ejus rei dedit S. Terefia. Quando enim Anima in cellam vinariam profundè penetrat, talem inibi vigorem imbibit, ut abunde ipsi sit, quod etiam in corpus transfundat. Inde est, quòd in DEI Ecclesia plerumque Contemplatio comitem habuerit asperitatem vitæ; ut videre in primis est in tam multis antiquis Erenni incolis; subinde autem in S. Benedicto, in S. Bernardo, in S. Brunone, in S. Francisco, & primis ejus tanti fervoris Sodalibus, in S. Dominico Patriarcha, in S. Dominico Loricato, & non multo ante hanc nostram ætatem in S. Petro de Alcantara. Scio non deesse, qui ad contrarium asserendum auctoritatem afferat viri in hoc genere utique magni, S. Ignatij inquam, qui in suo Exercitiorum libro asserat, *in via Purgativa esse necessarias Pœnitentias, quas in via illuminativa oporteat moderari, & multo magis in via unitiva.* Verùm sicut iste citavit Sancti Librum in quo verba hæc inveniri indicat, sic utinam etiam pro sua humanitate locum indicasset! liberasset me illo labore sedulo investigandi, & subinde non inveniendi. Si opera ejusmodi pœnalia non alium ob finem fierent, quàm vel ad purgandam à vitiis Animam, vel ad præservandam, tunc nec ego diffiteri possem, illa rectè prioribus duabus viis relinqui. Verùm quia tanta cū laude exercentur amore Christi Servatoris, tam atrocem pro nobis necem passi, ut advertitidem S. Ignatius, non video, quomodo non etiam in via Unitiva,

Unitiva, perinde ac in quavis aliâ, locum inveniant; salvâ tamen semper in omnibus harum actionum normâ ac regulâ, prudenti moderatione, seu discretionem, qua sine virtus omnis moralis in vitium degenerat. Et hæc scilicet prudens moderatio illa est, quam Sancti hortatu in Exercitiis spiritualibus consulere & sequi oportet, maximè versùs Mensis, Exercitiis præscripti, finem, quo vires non parùm fractæ aliquo levamine opus habent. De reliquo quis unquam vixit magis unitus DEO, quàm Apostolus Gentium? eò erat progressus, ut exclamaret: *Quis nos separabit à Caritate Christi?* Et tamen hic mortificationi internæ ad extremum usque junxit etiam externam: *Semper mortificationem JESU in corpore nostro circumferentes, ut & vita JESU manifestetur in corporibus nostris.* Quoniam igitur ex capite affirmari potest, Perfectionem aliud non postulare, quàm ut Anima se sistat præsentem DEO in Fide pura? ut ibi duret in Fide pura, ut procedat in Fide pura, ut teneat cor illi semper unitum, sed in Fide purâ? quin imò exigit Perfectio, ut omnes certatim illis utantur mediis, quæ quisque majoti sibi adjumento esse experitur ad se conjungendum DEO. Neque enim quilibet hac in vita ita est conjunctus DEO, ut necesse non habeat arctius illi conjungi; nisi tamen ipse supremum omnis Perfectionis apicem conscenderit, id quod sine manifesto circa Fidem errore affirmari de nullo potest, fuitque is error Beguardorum, & Beghinarum, quos damnavit Synodus Viemensis, coacta auctoritate Clementis V. gloriôsæ memoriæ. *Non quòd jam acciperim (sic ad Philippenses scribit Apostolus) aut jam perfectus sim: sequor autem, si quò modo comprehendam.* Tam ille sibi procul à meta & brivio abesse videbatur. Et nos homuli cogitabimus nos jam eò pervenisse; unde ultra eniti

Rom. 8.

1. Cor. 4.
v. 10.

In Clement. ad nostram de Hæret.

Philipp. 5. 12.

non possimus, sic ut sufficiat, tenere coronam jam manibus prehensam? O Præfidentiam animosam! Enimvero non tantum singuli mortalium opus habent, ne se patiantur ab intima cum DEO conjunctione divelli, sed ut arctius semper arctiusque, dum vivunt, ei conjungantur.

II.

Idcirco magno animo repeto, & inculco, etiam exercitationes externas, utut sensibiles, quales sunt, quarum ante meminimus, & quarum adhuc meminisse possemus, quæ ex se pravæ non sunt, dummodo referantur ad spiritus commodum & profectum, non esse contemnendas, tanquam Incipientium proprias, sed æstimandas, sed probandas, laudandasque tanquam omnibus, quotquot sumus, longè utilissimas. Et quâ id causâ? hæc nimirum, quia quotquot sumus, opus habemus, si S. Thomas non erravit, ut quod externum est, adminiculo nobis sit ad internum. Et idcirco quamdiu arctius conjungi DEO potest homo, semper eo indigebit, cujus ope in hac cum DEO conjunctione possit proficere.

Noh negaverim quidem ego, quod ad Orationem sufficiat homini, quod noverit per fidem, habere se præsentem sibi DEUM. Dico tamen imprimis, eum damnandum non esse, qui fidem ejusmodi in se animet Imaginibus, ut cum sibi imaginatur; se undique cinctum DEO, ut pisciculum aliquem profundo in mari; aut quando videre sibi videtur DEUM prægrandi & pleno majestatis in folio locatum; aut quando in cunis vilibus, aut coram Prætoro nefario, aut infami Crucis trunco suffixum inter Latrones. Deinde addo, actum illum Fidei bonum quidem, non tamen sufficientem esse, ne Contemplativis quidem,

dem, ad obtinendam quovis tempore Conjunctionem cum DEO, quæ nos præparat ad experiendam ejus præsentiam, ad illum affectum, illum amorem, illam oblectationem etiam sensibilem, quæ ex tali conjunctione redundat. Quid præstat, posse dicere in oratione: *cor meum exultavit in DEUM vivum.* An verò dicere: *cor meum & caro mea?* Ego quidem vellem posse dicere cum Davide: *cor meum, & caro mea exultaverunt in DEUM vivum.* Sunt autem actiones internæ, quæ spectant ad cor; externæ, quæ ad corpus pertinent, sicut censuit S. Thomas in ea Psalmi verba: *sicut interiores actus pertinent ad cor, ita exteriores actus pertinent ad membra carnis.* Et hodie adhuc audiatur, aliquis, qui ita unice laudet interiores, viruperet exteriores, addita divisione planè imaginariâ viæ interioris & exterioris, quæ tamen inter se non pugnant? Quin imò divisio ejusmodi rectà impugnat & ferit exultationem illam, ob quam tantas DEO gratias agit Sanctus Rex David, dum ille interiora cum exterioribus tam egregiè conjunxit ad quærendum DEUM, & idcirco vicissim à DEO non in externo minùs, quàm interno studij sui præmium accepit.

Et tamen (ò infelicitatem illius, quicumque in scriptione sua contentus est multa dicere, pauca probare, & nullam adhibere diligentiam in distinguendo, ubi tamen res postulat!) qui Meditationem appellavit viam exteriorem, satis non habuit appellare eam tantùm *viam Incipientium, viam imperfectam, viam inutilem, viam sensibilem, viam, quæ non tam sit via, quàm impedimentum ad perfectionem:* sed eò etiam progressus est, ut appellaret *Viam animalem.* Perinde ac si de via animali unquam latari potuerit Sanctus ille Rex, qui meditando tantopere exardescibat gratissimo igne cælesti, ut intus ac foris totus inflammaretur.

Psal. 84.

v. 4.

2.2. q. 81.

art. 7.

retur. Itane vita animalis vocanda est, sensibile illud, quo non ob aliud utor, quàm ut propiùs ad DEUM accedam? Non ita est; non ita erit; hæc est via spiritualis, talem enim illam judicârunt Patres omnes, hoc ipso, quòd ex fine de quocunque actu ferendam sensentiam censuerunt. Agnosco deesse mihi Authoritatem illam, quæ plenam hac in re fidem conciliare mihi posset. Succedat igitur ad vices meas supplendas Toletus ille, qui tantâ fuit eruditione ut vadi-

In Jo. c. 4. monium pro me obire abunde possit. *Omnia opera, etiam exteriora, quæ ex interiore spiritu fiunt, ad eundem pertinere spiritum sacri Doctores semper senserunt.* Sic ille affirmavit Authoritate illâ tantâ, quâ dignus habitus est, ut prerogativo jure à Sede Apostolica donaretur, edendi in lucem quamcunque suam lucubrationem, quin tamen illam cujuscunque alterius, quàm suimet judicij censuræ deberet subjicere. Et tamen hodie sit invenire dein aliquem, qui *vitam animale*m appellet illam ipsam, quam tam communi consensu Sacri Doctores spirituales indigitârunt! Ego parte mea protestor, quòd nolim unquam sciens digredi, ne passum quidem unicum, à concordii & perpetua Patrum omnium doctrina. Si unquam digrediar, haud sanè sciens digrediar.

L. 2. c. 12. Distinguem idcirco, & dicam: illam esse vitam animale, quando quis ita sectatur devotionem sensibilem, ut ab ea una trahi se sinat. Et ita dicere solitus erat S. Philippus Neri: non esse autem vitam animale, cum quis sensibili illa devotione ut famulâ utitur, eamque post se trahit. Primum illud proprium est Incipientium, qui non plus boni operantur, quàm ad quantum sensibili illecebrâ trahuntur. Alterum proprium esse debet tam Incipientium,

pientium, quàm Proficientium, quin & Perfectorum, qui illecebrâ ejusmodi utuntur ad plus boni operandum.

Multo autem minùs dicam etiam, quòd vita animalis sit ipsa adeò devotio sensibilis: secus enim non solus David, sed complures Sancti, qui longâ annorum serie vixerunt in sensibili pietatis in DEUM fervore, vixissent tunc vitam animale. In S. Philippo Nerio tanta fuit copia devotionis sensibilis, ut geminæ circa pectus costæ sinum illum capiendo gaudio dilatarent. Quid autem porro hinc colligitur?

Vera devotio non consistit in sensibili: ita est, & nemo id ignorat. Potest tamen vera & genuina devotio esse etiam illa, quæ plurimum habet de sensibili. Vera devotio in hoc consistit, quòd efficiat habentem tanquam navim, quæ, quiscunque demum ventus aspiret, ad portum obfirmato animo vult tendere. Ecquid tamen damni aut impedimenti ex eo nascatur, quòd constanter aspiret Zephyrus suavis, blandus, propitius, qui ad portum impellat? Sufficit ad hoc Fides; dabo istud. Atqui sufficit etiam perito Nauclero pixis sua nautica, in quâ magnetica lingula polo suo constanter obvertitur, ut rectâ ad portum tendat. Quis nihilominus unquam erit ille Nauclerus, qui solâ suâ acu contentus sit, præterquam in sævis tempestatibus? Quamdiu licebit, ô quàm ille volens libensque admittet ventos secundos, quos illi DEUS destinet! Sola acus servatur ad cursum gubernandum, cùm desunt cetera.

Hinc quoque devotio sensibilis Zephyri instar est, quem optare & benè & malè possumus; benè, ad progrediendum, malè ad oblectamentum. Sed quod hîc de malo est, non ex ipsa devotione est, sed vitio illâ abutentis.

F f

Rectè

Rectè illà utitur, qui eam cupit ut medium, utile ad excitandam in se pœnitentiam feriam: aliter si esset, damnare oporteret Sacerdotes omnes, qui Sacrum facturi preces illas fundunt, quibus Ecclesià vult peti non tantum rivus, sed & flumina lacrymarum. Malè illà utitur, qui eam ut finem amat; quo in illam studio ferebatur Religiosus quidam ignorans, qui cùm de ariditate quereretur, quam experiebat in via spirituali, quam magno exemplo vivebat, eò tandem est progressus, ut nocte quadam inter preces DEO dicere non dubitaret. Si tanto ipse tempore barbaro alicui & fero homini servisset eà diligentia & aecuratione, se benigniùs haud dubiè ab eo, humaniùsque fuisse tractandum, quàm ad eam diem à DEO esset habitus. Quà quidem suâ cruditate promeruit, ut confestim aspectabilis teter ex Orco genius prægrandi armatus furca solatium illi afferret, dignum voluntate tam sui comodi in DEI obsequio studiosâ.

O quàm oportet in rebus hujus argumenti solerter cuncta discernere, ne denique quis ad insaniam redigat mille animas miserabiles, quæ nesciunt ampliùs ubi pedem figant, ex quo mediâ è semitâ, quæ sola secura est, seductæ sunt!

Isa. 30.
v. 31.

Hæc est via: ambulate in ea, & non declinetis neque ad dextram, neque ad sinistram.

An autem media via est, dicere, quòd qui meditatur, vitam ducat animaleam (perinde ac si uti sensibili, & sensuali una eadèmq; res sit) & quòd nemo, nisi qui contemplatur, vitam vivat spiritualeam?

III. Nun.

III.

NUnquam, si vehementer non fallor, tam generatim omnino sensibile damnandum est. Illi probari nec debent, nec possunt, qui sistunt in sensibili, ut facit, qui per fenestras otiosus & iners prospectat; non qui eò accurrit, ut panem egenti porrigat; ut videat, quis pulset, ut adoret DEUM, qui Eucharistico in ferculo ad ægrum defertur. Sensuum nostrorum organa spiritus fenestræ sunt. Non igitur damnandus est spiritus, quoties has ad januas accurrit, aut ibi tantisper moratur. Tunc improbanda sunt ejus studia, quando in his modum ac limites non servat.

Quis igitur dixit nonnullis, quòd quisquis meditatur, semper in solo sensibili hæreat, inutiliter, imperfectè: perinde ac si aliud meditando non spectet, quàm sensibus solatij aliquid indulgere? Hoc supponitur, non nego, non tamen probatur. Quin imò meditationis operâ, animus ratione convincitur, persuadeturque illi, pugnare cum obsequio, quod DEO debemus, servire illi causâ devotionis sensibilis; sed rem postulare, ut serviatur ipsi, etiam cum sicca, cum arida sunt omnia; quin etiam tum, cum animus à tali obsequio planè abhorret; quòd quidem belli & prælij tempus est.

Verum est, orationem teneram, dulcem, deliciosam, blandam & gustûs plenam, sæpe animabus concedi sub initia vitæ melioris; cum hac illas DEUS sibi lucrari velit. An tamen idcirco Oratio ejusmodi aliam nomenclaturam non meretur, quàm præclaram hanc *Animalis*?

Quoties deinde concedi illa à DEO potest non tantum ut illecebra Incipientium, sed etiam ut esca & nutrimentum Proficientium in via spirituali? Et tamen vel tum erit

Serm. Ecce
nos reli-
quimus
omnia.

2. 2. q. 180.
a. 5.

via *Animalis*, quia non desinit unquam esse sensibilis? Nota res est, quòd DEUS ita se gerat cum servis suis, sicut nos gerimus in terris cum Messoribus, quibus laboris quidem mercedem servamus ad finem operis, non tamen omitimus illos interdum refocillare, & liberali refectioe interlaborandum animos addere: *Nimirum & operariis hujus seculi* (S. Bernardi verba sunt) *solet cibus in opere, & merces in fine dari.* Id autem si ita est, an tum DEUS dicendus est tractare servos suos ut pecudes, quandocunque eos in Oratione simili modo reficit sensili aliqua consolatione? Pudet me vel scribere talia: & tamen facere non possum, quin scribam, ut errorem eximam animabus tam multis quibus tot leges spiritus traduntur, pugnantibus cum omni recta ratione. Contemplatio (non supposititia illa & spuria, quam istae leges docent, & in affectata quadam omnium actuum cessatione consistit, sed vera) an non est Oratio omnium, quae in terris haberi possint, longè suavissima, & jucundissima? *Delectatio Contemplationis omnem humanam delectationem excedit*: si S. Thomas falsus non est: in ea enim admiratio & amor sese conjungunt ad spiritum certatim quodammodo beatum reddendum. Certum omnino est, Meditationem contentissimam futuram, si ipsi liceret colligere per intervalla micæ, quae cadunt de mensa hujusce Reginae; tam illa lauta ac splendida est. Quid ergo dicendum? nonne igitur ipsa etiam Contemplatio erit *via Animalis*? O effata, quae & cum recta ratione, & cum Iustitia pugnant! *Cor meum & Caro mea exultaverunt in DEUM vivum.* Non ea habenda est ratio oblectationis sensibilis, fateor, ut ejus causâ unquam accedatur ad orandum: hoc enim esset servire DEO pro denario, quem nobis largitur. Verum tamen non est, quòd pugnet cum perfectione,

fectione, eam admittere, & libenter quidem: hoc enim est damnare eum, qui accipit à DEO in ejus obsequio denarium: isto autem quid absurdus? *Dignus est operarius* Luc. 15. *mercede sua.* An contra Perfectionem agit ille Medicus, qui suis pro functionibus mercedem accipit? ille Artifex, qui pretium laboris? Ille Advocatus, ille Concionator, qui suâ pro operâ non respuunt aliquam compensationem? maximè si non aliam, quàm quæ identidem sponte offertur, ut vitam inter labores sustentent? Cur igitur contra perfectionem agere dicendus est, quisquis non respuit omnem oblectationem sensilem, quam DEUS, ut mercedem, porrigit in oratione sibi fideliter servienti? Non ea fuit S. Gregorij sententia, qui audiens ex Christo: *Dignus est operarius mercede sua: perpendit, quòd de mercede operis sunt ipsa* Hom. 7. in *alimenta sustentationis.* Et idcirco ejus loci interpretatio-Evange. nem attulit, suo dignam ingenio, divinam inquam, & sic scripsit. *Qua in re considerandum est, quòd uni nostro operi dua mercedes debentur, una in via, altera in patria. Una qua nos in labore sustentat, altera qua nos in resurrectione remunerat. Merces ergo, qua in presenti accipitur, hoc nobis debet agere, ut ad sequentem mercedem robustius tendatur.* En igitur quid requiratur, ut cum Perfectione accipiamus à DEO alimenta in ejus famulatu: ut nimirum illis utamur ad augendas in ejus obsequio vires. Et idcirco si quis magna cum virtute respuere illa potest, maximè cum abundant, non idcirco, qui illa non respuit à perfectione deficit, ut falso supponit, qui eodem modo & æqualiter damnat omne sensibile, quin ul um faciat discrimen inter sensibile, quod intenditur ut n edium; & sensibile, quod ut finis procuratur. Hinc avertat à me bonus DEUS, ut unquata admittam & recipiam generatim & citra exceptionem

ptionem illud axiomas quod promulgat idem Author ut extra omnem controversiam positum. *Fixum igitur ratumque sit, quod necesse sit ante omnia, tollere omnem sensibilitatem, ad ambulandum per viam interiorem.* Nihil veritatis inest huic axiomatici. Nam & Sancta Ecclesia, & omnes Synodi, & omnes Canones cum omnibus Doctoribus Sanctis doctrinam tradunt huic è diametro oppositam: dum illa præcipit, ut nullibi non in DEI cultu juncta sint sensibile & insensibile, insensibile ut finis, sensibile ut medium: *ut dum visibiliter DEUM cognoscimus, per hunc in invisibilem amorem rapiamur.* Si sensibilitas manum mihi porrigit, ut ipsius adjutorio ambulem viâ interiore, quomodo ad ambulandum statuendum mihi est certissimò, tollendum ante omnia esse omne sensibile? Dicat, qui hæc inter se combinare noverit. Potestne unquam aliqua de DEO in via interiore percipi oblectatio, sine ullâ operâ sensuum, præterquam fortè in raptu aliquo prodigioso, qualis ille creditus est, quo Apostolus tertium in cælum raptus est? *Nemo videns DEUM, vivit istâ vitâ quâ mortaliter vivitur in istis sensibus corporis.* Sic S. Augustinus censuit. *Art. 12, c. 27.* que adedò ego quidem cavebo diligentiam quâ quantâque possum, à sensualitate; hæc enim me impellit ad malum: à sensibilitate ut cavere vellem, nescirem tamen quâ ratione id consequi possem.

2.2. q. 75.
a. 4. & 5.
q. 184. a. 5.

Super Genes. ad lit. l. 12, c. 27.

IV.

NON separentur igitur in oratione, quæ præcipuè ad DEUM colendum refertur, duæ hæc viæ interior & exterior, sed jungantur, sive Intellectum spectemus, sive voluntatem: neque enim unquam aliter agere potest homo,

mo, si naturam suam spectet, quàm ut identidem interiora promoveat per exteriora. Et idcirco, sicut nemo hortari debet captivum, ne solis luce & calore fruatur duntaxat per fenestras, sed prodeat in apricum: cùm aliter, quàm per fenestras, frui illis non possit: sic nemo etiam mortaliū quemquam hortari debet, utpote mortali hoc in carcere captivum, ne vel Intellectu vel voluntate gaudeat DEO, ministerio sensuum, dum nisi hoc ipso sensuum ministerio, non potest se attollere ad gaudendum illo, ne quidem in Contemplatione altissima, nisi rapiatur in Ecstasim. Imò hac ipsa de causa rectè hortamur illum, ut utatur operâ sensuum. Quæ enim causa facit, ut captivus cum laude gaudere velit radiis solaribus, eadem facit, ut cum laude gaudere illis velit per fenestras, quæ sunt medium ad finem, qui est, gaudium ex sole præsentente.

Et ut dicamus, quod res est; quid faciet tandem ista via interior, ut è diametro ponitur pugnare cum via exteriorè? aperiámne? En rem ipsam paucis.

Interior via Contemplantium aliquorum opinione aliud non est, quam Concentratio quædam amoris plena, alicujus contenti stare in Fide coram DEO præsentente. In hoc DEUS est, ut ipsi dicunt, qui agit; & idcirco cùm se subinde occasiones offerunt, advertit se homo præter spem avulsum à vitiis, dotatum virtutibus, quin vel ipse scire possit, quid & quomodo in se actum fuerit.

In via exteriorè, nos agimus, & idcirco non facimus quidquam boni; ubi enim nos operamur, quantumcunque operamur, & laboramus, facere nihil possumus, quod non sit imperfectio & miseria. An hæc loquendi ratio ferri debeat, non discutio: Dico tamen,

In

In via Interiore DEUS est, qui operatur, in via exteriore operamur nos? Neque DEUS sine nobis operatur in via interiore, neque nos sine DEO operamur in exteriore. *Non ego, sed gratia DEI mecum.* Idcirco si hinc nomenclatione operum imperfectorum illa veniunt, quibus tantum deest aliqua Perfectio, tam sunt imperfecta, quæ fiunt in via interiore, quàm quæ fiunt in exteriore: contrarium enim asserere, gravis error est. Nemo mortalium summum perfectionis apicem ullo suo actu assequitur. At si per opera imperfecta illa intelliguntur, quæ non tantum imperfecta sunt imperfectione negativa, ut sunt, de quibus jam nunc locuti sumus, sed imperfectione positivâ, qualia sunt opera mala; pari modo gravissimus error est affirmare, omnia opera, quæ facimus, in via exteriore, esse imperfecta. In cælo enim merces rependetur millenis actionibus externis, quales sunt, dare stipem indigenti, diverberare se, abstinere à carnibus, peregrè ad loca sancta abire, de noxis se accusare, divinâ Dape se pascere, cruciatus ac mortem pro Christo obire: nec tamen unquam ulli actioni prævæ merces dabitur. Atque idcirco geminæ hæ viæ, sic explicatæ, rectâ ducunt in præcipitia.

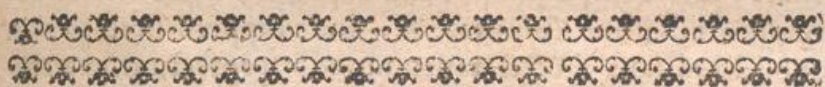
An non igitur, Amice dilectissime, justa me causa movit ad asserendum, his in viis necessarium cuique esse, aperire oculos, & sollicitè attendere, quo ducatur? *Est via, quæ videtur homini recta, & novissima ejus ducunt ad mortem.*

Mira sanè res: Sancta Teresa, tam ceteroquin amans Contemplationis Mysticæ, aliud omnibus suis in libris non egit, quàm ut Animabus inculcaret cooperationem immediatam, quam DEO debemus in omnibus etiam possibilibus actibus nostrarum Potentiarum, nisi hæ nullâ nostrâ arte à DEO vinciantur. Et sint nonnulli, quorum omnis
conatus

conatus tendat ad evortendam talem cooperationem; trahendo omnia ad unum documentum, standi in Fide! nam etsi magnas virtutes, quod non nego, requirant, media tamen omnia ad illas consequendas auferunt.

O quàm longè igitur novi isti Contemplativi abeunt à via regia, tot Sanctorum vestigiis tritâ!

Atque idcirco inculco denuo, nimis quàm æquum esse, ut Directores Animarum suæ curæ commissas promoveant ad sacram Contemplationem, quando certi esse possunt, quòd jam à DEO ad illam incipiant vocari. Æquum tamen haudquaquam est, ut eas dirigant & promoveant ad eam, quam novi isti docent, tam longè à vera alienam.

Conclusio Operis.

I.

NON referrem, fateor, integrum operæ & operis pretium, nisi sub ejus finem legenti porrigerem clavem, cujus ope liceret intelligere libellos illos parvulos, quos ad examen vocavi.

Affirmare possum, me in illam certò incidisse, etsi non quærerem. Subinde autem cum tentarem ejus ope aperire nunc hunc, nunc illum locum, deprehendi, illam planè veram esse. Et talem certus sum quòd illam etiam expecturus sit, quisquis illam prudenter sine arte & fuce voluerit tractare, non autem nimiùm obliquè torquere.

G g

Adver-

Advertendum proinde est, quòd isti libri, utut videantur scripti ad exaltandam Contemplationem, denique tamen non hunc solùm effectum producant, aut præcipuè. Alium producant, & illum fortassis efficacius: Contemptum nimirum Meditationis. Non quòd hanc impetant iñtibus directis; hi enim, quoad ejus potest, aut vitantur, aut suspenduntur: sed iñtibus indirectis, quales illi sunt, quibus una bilanx alterius nimio pondere attollitur, quique ex comparatione nascuntur. Igitur non vituperando in illis meditationem, nisi hanc, plenâ sensus ac doloris, arte comparationis, quæ vel maximè suam cuique miseriam & abjectionem aperit, extollitur supra ipsam Contemplatio omni occasione, tanquam gradu, virtute, utilitate, sine comparatione, illâ superior, sive Intellectum respiciamus, sive Voluntatem. Inde supponi ur imprimis, quòd Meditans spectet tantummodo profectum exteriorem; Contemplans verò profectum interiorem. Et hac super basi eriguntur deinceps turres altissimæ disputationum ad æstimationem conciliandam Contemplantibus, minuendam meditantibus, eo planè, ut apparet, sine, ut omnes intelligant, hos tenere duntaxat viam exteriorem, tanquam meros hypocritas; illos verò ambulare viâ interiore tanquam totidem spiritus omnis terrenæ concretionis expertes. Atque hæc quantum ad Voluntatem.

Ad Intellectum dein quod spectat, ut certum ponitur, meditari aliud non esse, quàm studere, seu circa objectum propositum totâ ingenij acie speculari, ut idcirco meditates majori conatu, quàm fructu consumant se miseri, fatigentur & angantur in quærendo inutiliter extra se illo DEO, quem mox ac vellent in se ipsos verti, & secum solis occupari, essent inventuri. Hic autem aperit se campus
deri.

deridendi non sine aculeo & argutiis Meditantes, haud secus ac si Sancti, quos per omnem vitam meditandi studio deditos fuisse constat, inepti planè ac stolidi, contenti fuerint omnem oculorum aciem defigere ad spectandum Regis palatium, Regis figuras, omnem ejus apparatus, characteres ab eo exaratos, quin tamen unquam cum Rege ipso agerent.

His ita stabilitis proceditur ad excitandos passim omnes, ad expetendam Contemplationem, summis eam extollendo laudibus, perinde ac si ejus unius beneficio hac in vita liceat agere cum DEO. Atque hinc in medium proferruntur multa pulchra, utilia, vera, falsò tamen attributa illi Contemplationi, quæ subinde docetur: neque enim hæc est pulchra illa, utilis, ac vera, sed potiùs Contemplatio aliqua fictitia; qualem omnino necesse est esse illam, ad quam expetendam Mortales omnes provocantur. Ecquis ignorat, ex ipsa adèd Apostolica schola tres duntaxat fuisse quos secum Servator ad Thaboræi montis apicem duxerit? reliqui hæserunt ad radices montis, ut ibi reducem è culmine Magistrum expectarent, etsi tanta ceteroquin caritate eos complecteretur.

Non negant tamen Magistri isti, ad obtinendam Contemplationem, summi semper sine ulla dubitatione æstimatam, præmitti debere diligentem à vitiis purgationem. Si enim ad ascendendum in montem minùs altum, qualis fuit, in quo Servator ad Concionem dixit, necesse est robustis tibiis ac pedibus esse; *Priùs unusquisque sanandus est, S. Ambr. in ut paulatim, virtutibus procedentibus, ascendere possit ad montem.* Luc. l. 5. Quantum requiretur ad conscendendum illum c. 6. tanto magis arduum, tam sejunctum, ubi sua se in gloria Christus spectandum objicit? Quia tamen vel per incuriam,

am, vel studiosè non attenditur ad illud *paulatim*, quo hic S. Ambrosius utitur, ponitur, quòd ejusmodi purgatio generatim, & respectu quorumcunque, paucorum mensium spatio absolvi possit: perinde ac si ejusdem operæ esset cor, ac corpus purgare. Posthoc, quia vanum est sperare, quòd Personæ tam multæ plurimis distractæ curis, infirmæ, hebetes, promittere sibi possint illam Contemplationem, quæ genuina est, multa excogitata sunt vocabula splendida, in speciem concinnata, quibus deluderentur. Et quia sublimi illo in Contemplationis genere cessat omnis exercitatio facultatum interiorum, quæ ceteroquin multum laboris adjunctum habet, alliciuntur Animæ bonæ, docenturque suspendere suo arbitrio, dum orant, actus illos omnes, à quibus vera Contemplatio semper abstinet, sed virtute supremæ illius admirationis, aut amoris, quibus facultates suspensæ tenentur.

II.

Hunc ad finem mirabiliter aptum visum est nomen Quietis. Isto enim duplex Quietis genus significatur: prius cessatio tantum quædam est & otium ab omni labore, ad quod nemo non, quantumvis abjectæ mentis, aspirare potest: alterum non est positum in nihil agendo, sed est quoddam summi solatij gaudium, quâ fruitur res quælibet, ubi ad centrum suum pervenit; quod quidem mortaliū paucis admodum commune est. Quia autem Animæ hebetiores duplicis ejusmodi Quietis discrimen minus capiunt, incredibile dictu est, quàm bellè ambiguâ hac significatione ipsis imponatur. Et idcirco inducuntur ad existimandum, quòd ubi in Oratione pertigerint ad sopien-
das

das omnes suas facultates, & ad cessandum ab omni exercitatione, facultatis imaginatricis, Intellectus, quin & Voluntatis, omittendo omnes actus, saltem iteratos, quibus antea occupabantur, jam totam simul acquisiverint illam Contemplationem, quâ fruatur Quies illa perfecta, tanquam præcipuâ suæ felicitatis parte, ad quam illa cessatio accessoria tantum est, & nequaquam potissima.

At hinc jam existunt difficultates duæ fortissimæ, quæ eos impugnant, qui tale Orationis genus volunt persuadere.

Prima est, quod Quies ista otiosa & cessatrix, non afferat oblectationem, ubi ab illa suo solatio immersâ, sejuncta est: & licet aliquanto tempore pigris & dormitantibus Animabus ingrata non sit, procedente tamen tempore tædium generat & fastidium, quin & extremè cruciat: cum denique nihil sit, quod animum, naturæ suâ vivacem, ita dejiciat, atque iners otium, ubi hoc durat diutius.

Huic malo de magnis remediis prospectum est: & idcirco deliberato consilio complura impenduntur folia, ad extollendam felicitatem statûs, in quo degunt Animæ, quando reductæ sunt ad ariditatem, siccitatem, & subtractionem; caveturque solerter, ne Animæ istæ etiam tum discernant inter illam privationem, quæ vel cum, vel citra noxam suam ipsis accidit.

Et verò res mihi videtur planè insolens, hortari tantâ sollicitudine eos, qui Orationem Quietis assecuti sunt, ad ferendam siccitatem & ariditatem; cum tamen Oratio Quietis illa tandem sit, quæ Animam solatio cælesti & oblectatione complet. Eos, qui meditantur, hortari oportet, ut ferant fortiter sterilitatem, ut fecit S. Teresa; eos, qui

- Contemplantur, ita animare non decet: nisi quando Contemplans per vim affectat Contemplationem, suspendendo suas facultates, dum DEUS eas relinquit in statu, in quo & ipsæmet agere aliquid possint, & vires suas reparare. Et quod ita res habeat, intelligamus ex magna illa Incipientium Magistra: *Non sunt ista, inquit, non sunt ista Mansiones, in quibus Manna pluit; longius ad has progrediendum est, &c. Omnis prætensio ejus, qui Orationi se dedere incipit, esse debet, laborare.* E diverso, ubi illa tractare incipit de vera Oratione Quietis, quomodo locuta est? sic locuta est:
- Manf. 2. *Proprius effectus hujus Orationis est suavitas, quam ponit in c. 1. Anima. Suavitas, non siccitas. Monuit tantum, medium necessarium perveniendi ad hanc Quietem esse, illam non procurare. Et idcirco de hoc negotio alibi sic illa locuta est: Nonnunquam in Oratione initium aliquod habemus devotionis, que venit à DEO, & sicum hoc initio (ô verba & doctrinam præclaram!) nos ipsi, & per nos, progredi volumus ad istam Quietem voluntatis, tum enimvero experientiâ discimus, quod à nobis ipsis sit procurata; neque enim ullum effectum producit, citò finem accipit, & relinquit post se ariditatem.* En igitur causam, ob quam hodie tam sedulò inculcatur, ut feratur siccitas in summa Contemplatione; docetur nimirum Contemplatio veræ penitus dissimilis, fictitia, simulata, artificio procurata. Dissimulatur studiosâ oblivione id, quod etiam monuit hæc ipsa Sancta:
- Manf. 4. *h. e. Quando sua Majestas vult, ut Intellectus ratiocinari c. 4. desinat, aliter illum occupat, & dat illi quandam claritatem, quoddam genus cognitionis, tanto superius illo, ad quod nos pervenire possimus, ut planè attonitus hæreat.* Neque hoc tantum dissimulando prætermittitur. Sed in super Contemplatio appellatur, nudum illud stare in DEI præsentia, quin

quin quidquam cogitetur. Et ubi hoc successerit cum Oblatione Animæ, divinis solatiis præventæ, Oratio ejusmodi definitur: *Oratio quietis Mystica sapida*. Ubi sine his solatiis fuerit, definitur: *Oratio quietis Mystica suavitatis expers*. Aut ut in aliis gradibus illam describunt: *Oratio Quietis sicca seu sterilis*. Quietis nimirum, cui deest constitutum suum præcipuum, quod est, gaudium Animæ bono præsentem planè contentæ. Et hinc ponitur ista lex. *Quòd Oratio Quietis Mystica suavitatis expers in usum redigi possit cum solo adiutorio gratiæ Fidelibus omnibus communis. Quòd Oratio Quietis Mystica sapida, non fiat sine gratiæ præter communem ordinem data.* Quæ quidem effata omni fundamento carent. Neque enim sistere se præsentem DEO unquam fuit existimatum sufficere ad constituendam perfectam Contemplationem. Ad hanc constituendam prætere requiritur summa quædam Admiratio, & Amor, quæ hominis mentem suspendant. Et hæc nunquam potest esse sine gaudio, etiam ineffabili. *Contemplativa vita amabilis valde dulcedo est, quæ super semetipsum animum rapit.* Ita S. Gregorius sensit. V. Jac. Alv. de Orat. p. 2. c. 2. n. 5. Super Ezech. ho. 14.

Secunda difficultas hæc est, quam patitur Anima multo majorem, non ex cruciatu quem patitur, tolerando indefensè quietem istam otiosam, quæ ipso labore molestior est; sed ex anxietate & scrupulo. Omnino enim videtur sibi, id quod est ipsissima veritas, facere jacturam temporis, quod tanto fructuosius meditando semper posset transigere.

Atque huic profectò seriò occurrendum est omni artis vi & ingenio. Artium autem istatum pleræque adjunctæ & ipsæ sunt splendore & pompâ vocabulorum, eum in finem collectorum, ut sint quasi primi satellites semper ad defensionem

sionem parati. Negatur igitur ante omnia, quòd hoc sit perdere tempus, stare in praesentia DEI.

Et quia, qui pugnant pro meditatione, reponere possent, eos etiam qui meditantur, in divina se collocare praesentia, responderetur illis, melius esse collocare se in hac praesentia obtutu fixo, transigere tempus in fide pura, conjugere se DEO quàm arctè quisquam alius, non tamen nisi in pura fide: perinde ac si DEO conjugere se in pura fide non possit, qui animo illum repraesentat sub formis minus generalibus, sed dilucidis atque distinctis; sed ille duntaxat, qui illum sibi repraesentat cognitione tam confusà, quàm confusam humana mens concipere possit.

Si vellicat animum religio, quòd non addantur fidei actus alij compures, qui cum illa nequaquam pugnant, jubent penitus ponere ejusmodi curam propterea, quòd summa illa ab omnibus actibus cessatio virtute in se contineat tacitam quandam protestationem, quam de suo nihilo Anima coram DEO faciat: quæ quidem protestatio tacita plus valeat, quàm expressa, quæ in ejusmodi statu fieret.

Verùm vocabula, quantumcunque splendida ac speciosa, humanum denique animum minimè expugnant (cùm hic manus non det, nisi rationibus, quibus obistere ultra non possit.) Sed ipsum figunt quodammodo, non vincunt.

Cùm igitur resisti ultra non possit difficultati, quam experiuntur Animæ in spontanea hac ab Actibus cessatione, eò denique proceditur, ut permittatur mentes occupare error quidam palpabilis: quòd scilicet hac in re omnis nostra cooperatio nullius planè momenti ac valoris sit. Atque ita, quantum spectat ad Intellectum, dicitur, quòd omnis mixtura cujuslibet scientiæ ad aliud non proficit,
quàm

quàm ut impediatur illud bonum, quod nobis divina Sapien-
tia luminibus infusis afferret; hinc est, quòd *verus Contem-
plativus nolit cognoscere cognitione propria, sed tantum cog-
nitione DEI.* Quod autem spectat ad voluntatem, dicitur,
quòd omnis ille profectus, quem conamur facere actibus
nostris, imperfectus sit, inutilis & vanus. Inde *verus
Contemplativus non vult amare amore sibi proprio, sed amore
ipsius DEI.* Non dicitur quidem quòd oporteat permitte-
re operari solum DEUM; neque enim quisquam facile est,
qui claro die errores sine ulla larva producere amet; cum sic
sui horrorem generent. Sed quod non dicitur verbis tam
disertis & clavis, dicitur saltem obliquis, & quæ re ipsa
tantundem valeant: qualia sunt hæc: quòd in via interio-
re operetur DEUS, & idcirco tantus fiat profectus; in via
verò exteriori operemur nos, & idcirco nihil fiat, quod
non sit mera miseria. Et denique ut obtemperetur extre-
mæ illi necessitati, quæ omnes adstringit, ut, quando lo-
quuntur, loquantur consequentur, sive ut posteriora cum
prioribus cohæreant, laudatur solum illud studium, quo
utitur homo in via interiore; vituperatur, aut saltem de-
primitur, in contemptum, & ludibrium adducitur, quid-
quid agit homo in via, quam ipsi exteriori dicunt.

Cujus rei causa est, quia in hoc apparet magis, quòd
homo ibi concurrat & cooperetur ad aliquid ex se ipso fa-
ciendum: in illo autem apparet minus; unde videri potest
minus cautis, quòd DEUS sit, qui se solo ibi operetur sine
homine, loquendo illi semper ad eor, illud illustrando,
inflammando, erudiendo, nec aliud desiderando ab ipso,
quàm ut ipse quietus adstet, & solum illum loqui sinat.

Denique quia nihil est, quòd magis teneat Animas
deditas Meditationi, quàm vita Christi Servatoris, quæ est

H h

verus

verus Paradisus terrestris, in quo nullo non die novi legantur fructus, quibus spiritus refocilletur; novi fructus, quibus restauretur; est, qui ferre non possit morem tam laudatum, & idcirco positâ larvâ, denique facere non potest, quin prorumpat in verba illa inaudita, a nobis jam confutata & rejecta non sine stomacho: *ad quid pascere se identidem illis mysteriis, illis miraculis, illis verbis JESU Christi?* Et quia proprio arbitrio cessare penitus ab omnibus actibus facultatum internarum non cohæret cum hoc, quòd quis objiciat identidem animo Christum sanguine undique perfusum, nunc in horto, nunc ad columnam, nunc in Cruce, ut faciunt, qui meditantur; egregium hoc & memoratu dignum documentum traditur; *quòd satis ille de Christo cogitat, qui cogitat de DEO.*

Atque hæc est clavis, quâ solâ scrinia isthæc rectè aperiri possunt, & quod latet, spectari; quod tamen, quamdiu illa clauia sunt, non apparet, nec videtur.

III.

Ceterùm qui usum aliquem habent doctrinæ, à Sanctis traditæ, facilè vident, hos ejusmodi regulis non esse usos.

Cont.
G. nt. l. 3.
c. 37.

Summis illi laudibus extulerunt Contemplationem, ut meretur: Quia tandem Contemplationi supremæ Veritatis (ut S. Thomas luce illâ quâ præditus erat eximiâ demonstrat) tanquam fini ultimo serviunt, & ad eam referuntur reliquæ hominis dotes omnes, in quantum aut remouent obstacula, quæ obsistunt Contemplationi, aut illi adminicula subministrant.

At Sancti summis his Encomiis extollendo Contemplationem, non tamen vituperârunt unquam Meditationem, tanquam

tanquam dedecentem quemcunque Mortalium statum, etiam perfectorum; quin imò dixerunt, incumbere cuilibet, eâ uti, contemplando, quando potest, & quando contemplari non potest, meditando: quin imò eò processerunt, ut quasi miseratione tangerentur (id quod S. Teresa fecit) eorum, qui ob gratiam Contemplationis, quam acceperunt, sensim tandem eò reducuntur, ut etsi velint ratiocinandi facultate porro uti, non valeant. Cùm enim hæc Contemplationis gratia stabilis non sit (ut à nobis monstratum est) sit, ut deficientibus favoribus & donis, quæ confert Contemplatio, modus ampliùs non suppetat hæc ipsa supplendi, saltem in parte, spiritui propriis quodammodo sumptibus alimenta subministrando.

Meritum, quod quis assequitur, dum persistit in oratione tempore siccitatis instar stipitis, maximi à Sanctis æstimatum est: non tamen idcirco proprius Orationis Mentalis fructus ab iis est repudiatus. Proprius fructus est Refectio mentis. Et idcirco nunquam illi voluerunt, ut hæc quies, quæ consistit in voluntaria cessatione à propriis actibus, in Oratione sit perpetua. Desiderârunt tantùm ut ille ametur per intervalla, quando tempus est audiendi DEUM cum attentione, dum nobis ille dat signum, quòd ipse denique loqui nobis velit, & non ampliùs aures nobis præbere; ut facit Princeps aliquis, postquam jam abunde supplicum petitiones in eorum admissione intellexit. Hac de causa S. Teresa cautissimâ illâ suâ prudentiâ ad propositum argumentum ita scripsit. *Id quos nos agere debemus* Mans. 4. *in secessu interno, est, pauperum more coram magno aliquo Imperatore rogare, & fixis confestim humi oculis expectare cum animi demissione. Et quando nobis arcanis ejus viis videmur intelligere, quòd nos ille auscultet, tunc expedit tacere.* Quoniam

niam ipse passus est, nos sibi vicinos adstare: nec tunc ab re erit, curare ne quid agat intellectus: loquor de casu, quo hoc facere possimus. At ubi cognoscimus, quòd Rex iste nondum nos audierit, etsi videat, non oportet nos adstare inertes & stupidos &c. Tam Sancta ista procul abfuit, ut poneret tanquam certum, quòd, modò nos DEUS flexis coram se poplitibus adstare cernat, sufficiat hoc ad constituendam perfectam Orationem, ne quidem in gradu secessus interni, de quo ibi S. Magistra tractat. Progrediamur ulterius.

Non parùm etiam celebrârunt Sancti statum subtractionis, ariditatis, siccitatis, sed non ut se ipso optabilem potiùs, quàm sit status felicitatis & abundantia. Quia dixerunt, quòd si quando nos deprehendamus in tali siccitatis statu, maximè tempore Orationis, discutiamus nos ipsos, ad videndum, an nostrâ culpâ ea acciderit? Et si qua culpa fuerit detecta, provideamus nobis purgando animam nostram à defectibus admissis, utendo ejus facultatibus, Phantasia, Intellectu, Voluntate, ad officio nostro exactiùs, & majori cum cura satisfaciendum. Quando culpa nulla apparet, tunc feramus illam alacri animo: sequendo ea in re exemplum Colonorum, qui semper hilares esse consueverunt; hilares hieme, hilares æstate; æstate quia vident flores & fructus; hieme, quia illos sperant; & tanto ampliùs, quanto magis gelu & glaciem vident in agris dominari. Sicut tamen Coloni solent magis esse hilares æstate, quàm hieme; sic etiam indoli personarum spiritui deditarum conformius est, magis esse hilares tempore abundantia sensuum, luminum, lacrymarum, suavitatum, quàm tempore subtractionis, nec ab iis exigendum est, tanquam quid majoris prerij & utilitatis, ut quantum

eum est ex se, eligant potiùs in Anima rigidam hiemem, quàm æstatem jucundam: unde scripsit S. Teresa: quòd Vitâ c. 180
si nunquam esset hiems, sed semper aura temperata, sic ut nunquam flores aut fructus deessent, bene apparet quantum voluptatis inde hortulanus perciperet. Nec illa unquam ætate sua damnavit ullum hortulanum ob ejusmodi oblectationem, modò hæc non sit animi elati, qui sibi adscribat delicias temporis aut floridi, aut fertilis; sed sit animi grati & memoris, unde ea fertilitas proficiscatur.

Ferre potiùs omnem derelictionem, quantumlibet longinquam, quàm velle meditari; nè quis redeat (ut hodie aliqui loquuntur) ad vivendum vitâ sensuum, figurarum, formarum, & actuum propriorum, postquam Contemplatione jam est mortuus; nescio quis unquam veterum Sanctorum ut legem sanxerit. S. Teresa doctrinam cum ejusmodi lege pugnantem constanter tradidit, principem illam secuta regulam, quæ jubet deficientibus majoribus solito adjumentis è cælo, nullo modo infra se ducere, facere, quod quis possit cum auxiliis solitis. Quòd autem nihil hîc illa docuerit indignum Magistræ nomenclaturâ, autoritate sua affirmat Richardus à S. Victore, qui, cum pluribus explicâisset, quòd Anima evecta ad summam Contemplationem sit illa, de qua in sacris Canticis magnis vocibus clamatur: *Quæ est ista, quæ ascendit de deserto delicias affluens, innixa super dilectum suum?* ad rem nostram Cant. 8. 5.
 ita tandem pronuntiavit. *Verumtamen qui ad hanc gratiam profecit, cum eam sibi ultra solitum subtrahi jam sentit, est* L. 5. de Contem-
pl. c. 17.
quod facere debeat. Debet propriis Meditationibus cordis in se exultationem reparare. Quod est effatum, ex quo illud insuper colligitur, Meditationem non solùm damni nihil afferre contemplationi figuris, formis, actibus, quibus uti-

tur, sed quòd potiùs eandem efficaciam amuletur. Quomodo enim aliàs Meditatio reparare posset illam exultationem, antea in corde nostro Contemplationis beneficio productam, & subinde subtractam, nisi polleret virtute non multum absimili ad eam producendam?

Præterea Sancti non usi sunt vocibus in sensu, quem supra adduximus, Fidei puræ, transigendi tempus in Fide, animo rejiciendi & excludendi talibus vocibus alios actus, qui sancti comites esse possunt Fidei puræ; & velle artificio quodam tenere mentem attonitam, & absorptam, perinde ac si jam in illam Admirationem & Amorem penitus essemus immersi, cum re ipsa nondum simus, eorum sententia fuit simulare Contemplationem, non verò illam possidere. Protestationes nostri nihili ab iisdem repudiatae non sunt, imò summis encomiis celebratae; nunquam tamen eorum testimonio dictae sunt consistere in spontanea cessatione ab actibus, qui ejusmodi protestationibus possunt adungi.

Vid. Jac.
Alv. de
Orat. l. 5.
p. 2. c. 13.

IV.

DEnique sollicitè, caverunt Sancti, ne quid ipsis excideret, ex quo occasio arriperetur nihili pendendi nostram cooperationem, quæ in omnibus nostris exercitationibus, sive interiores, sive exteriores illæ sint, cum divino adjutorio jungenda est. Afferuerunt, majorem rationem habendam interiorum, quàm exteriorum: nunquam tamen pronuntiârunt, per exteriora nos ne tantillum quidem in perfectione progredi. Imò exteriora perinde ac interiora laudârunt, ubicunque interiora rationem finis, exteriora rationem mediorum obtinerent.

Et generatim loquendo, semper hortati nos sunt, ut viribus

ribus nostris & facultatibus, quantulae illae cunque essent, rem nostram ageremus, novas excogitaremus industrias, recteque locatum existimaremus omne nostrum minimum studium, quo vel tantillum in perfectione proveheremur.

Quid tandem minoris pretij fieri à nobis potest, quam si nulla non die in Oratione saepe saepius profiteamur, proponamus, etsi subinde eorum animi decretorum in occasionibus non recordaremur? Et tamen S. Terefia, cum aliquando praese tulisset, se ejusmodi sterilibus decreta parvi, aut nihili pendere, mox dicti eam pœnituit, illudque, tanquam in rem non attenda fuisset, retractavit. *Parùm mihi commodi affert, si humano à consortio longè recedam, & eliciam actus Amoris in DEUM Dominum nostrum, promittámque ei serviendi studio patrare maxima quaeque, si subinde recedens ab oratione oblata occasione alia omnia re ipsa ago.* Sic illa primò pronuntiârat, sed en! vix hæc illi exciderant, cum mutata loquendi phrasi: *Malè, scribit, dixi, quòd nihil mihi proficit: cum juvet omnis hora, quàm cum DEO moramur: & hæc proposita, hæc oblationes profunt multum, et se subinde in exequendo infirmi sumus. Dabit aliquando sua Majestas modum illa exequendi &c. Volui dicere, quòd parùm illa profint comparatione majoris fructus, qui existit cum facta sunt actibus, qui sunt, & verbis conformia. Idcirco quæ anima non potest facere totum simul, quod statuit, faciat illud paulatim & voluntatis vires augeat.* Hæ sunt usitatæ Sanctis loquendi formulæ, hæc animos & stimulos ad agendum subdunt.

Ceterùm representare Animabus perfectionem velut in altissimis montium jugis collocatam, & subinde præferre, quod ille nihili penitus æstimetur, qui ad apicem illum tendit; quia ad illum tendit pedetentim, illum contemne-

temne-

temnere, illi insultare, illum dictariis invadere; quia, etsi verè ad illum apicem tendat, tamen eò non evolat: hæc enim verò res est, quæ plurimis nocere possit vehementi-
 sime, nescio autem an cuiquam aliquid asserre emolumentum.

Epist. p. 1. S. Franciscus Salesius dissuadebat vulgò lectionem
 l. 2. Epist. quotidianam quorundam librorum, etsi cetera probatorum,
 10. non aliã de causã, quàm quia, ut ipse agebat, incedunt per
 summos Montium apices.

Ego propterea quamprimùm remittam tibi, Amice carissime, illos quos tu mihi misisti; cùm adverterim ipsos non solùm incedere per montium apices, sed eò etiam tendere desertã semitã tritã.

Scio quòd ipsi ponant; negotium sibi cum iis duntaxat esse, qui viã ampliùs non indigeant propterea quòd pervenerint ad terminum, quæ causa est, quæ tantos ipsis animos addit, ut asserere non dubitent, quòd quisquis affectus semel est gratiam Contemplandi ea, quæ spectant ad Divinitatem, opus porrò non habeant redire ad meditando ea, quæ spectant ad Humanitatem.

Verùm ego me à meta tam longè adhuc abesse cognosco, ut satìs mihi futurum sit, non deserere unquam semitam, quæ est unica ad illuc perveniendum.

Atque hoc est meum de hac controversia hominis simplicis iudicium: quod ego idcirco decerno submittere iudicio non tantùm tuo, sed alterius cujuslibet te multo inferioris, quem Sancta Ecclesia constituerit Censorem, Emendatorem, & Judicem omnium quæ scripsi: promptissimus

ad ea, ubi res poposcerit, etiam proprio, cruore
 in veritatis honorem sacrificato, delenda

& abolenda.

A. M. D. Gloriam,

IN-